

Forum studentesc

● revistă a u.a.s.c. din centrul universitar timișoara ● anul IX ● nr. 6 (67) mai 1981 ● 16 pagini ● 2 lei ●

PANORAMIC STUDENTESC

● Simpozionul „60 de ani de la înființarea Partidului Comunist Român”, desfășurat la Casa de cultură a studenților în ziua de 8 mai a.c., cu participarea studenților de la toate institutele de învățămînt superior timișorene, a prilejuit prezentarea lucrărilor care au întrunit aprecieri unanime la simpoziunile de la nivelul institutelor.

Numeroase lucrări, dintre care amintim: „Partidul Comunist Român — centrul vital al întregii națiuni” (Căpăstraru Lia), „Concepția P. C. R. cu privire la necesitatea și direcțiile trecerii de la cantitate la o nouă calitate în economie în etapa actuală” (Sorin Vitan, Sorin Tiriaco), „Coordonatele fundamentale ale politicii P.C.R. privind creșterea aportului cercetării științifice la dezvoltarea economică a României” (Marius Fitero, Ioan Fodor), „Național și internațional în cultură în lumina documentelor Partidului Comunist Român (Lacrîma Dobre), „Modalități și forme de realizare a rolului conducător al partidului” (Elena Crăciunescu), „Unitatea indestructibilă dintre partid și popor” (Marcel Țuțuianu), au demonstrat cunoașterea exactă și aprofundată a problematicii dezbătute. Lucrările, care s-au bucurat de un real interes, au fost înmănușiate într-un volum intitulat „Partidului — fierbinte omagiu studentesc”. ● Tot la Casa de cultură a studenților, miercuri 20 mai a.c., a avut loc concursul cu premii „60 de ani de glorie și eroism”, faza pe centru universitar. Dovedind o pregătire temeinică, echipa Institutului de medicină (Adriana Bucur, Maria Cojocaru, Marilena Ciulavu, Mariana Florescu) și a Institutului agro-

nomie (Ioan Ciarnău, Voislava Ilin și Iosif Szodorai) s-au clasat pe primul loc, fiind urmate în ordine de cele de la Facultățile de mecanică, Științe economice și Mecanică agricolă.

● Desfășurată în șase secțiuni, faza finală a concursului profesional „Traian Lalescu” a însemnat un nou și important succes pentru studenții timișoreni. Rezultatele: 5 premii și două mențiuni — **Mecanică**, 4 premii și două mențiuni — **Bazele electrotehnicii**, 4 premii și o mențiune — **Rezistența materialelor**, 4 premii și două mențiuni — **Matematică**, un premiu — **Fizică** și 3 premii și două mențiuni — **Chimie**, în total 21 de premii și 11 mențiuni, din care 7 premii I, dovedesc, încă o dată, valoarea ridicată a învățămîntului politehnic timișorean și calitatea celor care învață aici. Să-i enumerăm pe cei 7, adăugînd felicitărilor urări de noi succese: Gheorghe Scripnicu (Mecanică), Francisc Henberger (Bazele Electrotehnicii), Mihai Cîncă (Rezistența materialelor), Aldo De Sabata și Aurel Coste (Matematică), Nicolae Jurchiș și Mihai Medeleanu (Chimie).

● În cadrul aceluiași concurs, la secțiunea învățămînt universitar, studenții Universității au obținut un premiu I: Mihai Bakony (Matematică), un premiu special și două mențiuni.

● Concursul profesional al studenților de la Institutele agronomice, desfășurat în paralel cu celelalte faze finale ale concursurilor profesionale, a însemnat pentru studenții timișoreni obținerea unui loc II și a unei mențiuni.

Redacția revistei „Forum studentesc” urează tuturor cititorilor studenți noi succese în sesiunea de examene și o vacanță de vară cît mai plăcută!

PLENARĂ

În data de 14 mai a.c. a avut loc Plenara Consiliului U.A.S.C. din C.U., cu participarea factorilor de răspundere din domeniul activității sportive și turistice din centrul universitar Timișoara. Consemnăm, în continuare, câteva aprecieri rezultate din materialul prezentat și din luările de cuvânt privind activitatea din acest domeniu.

Parte integrantă a procesului complex de educare comunistă, cultura fizică are o influență deosebită asupra dezvoltării armonioase a tinerilor. În acest sens, sportului de masă îi revine un rol important în cultivarea aptitudinilor fizice. Calendarul sportiv la nivelul centrului universitar a fost foarte bogat, cuprinzând acțiuni și întreceri sportive la 10 discipline, în primul semestru universitar, și 12 în cel de-al doilea semestru. La realizarea acestui program este antrenat un număr foarte mare de studenți, competițiile desfășurându-se la diferite nivele, de la anii de studii până la fazele republicane.

Cele mai bune rezultate s-au obținut la faza pe țară la disciplinele de badminton, gimnastică ritmică și schi alpin, rezultatele lăsând de dorit la tenis de masă. Cupa „Iuliu Hațieganu”, organizată de Institutul de medicină a arătat o excelentă comportare a studenților mediciști timișoreni care au câștigat net toate probele.

Cercurile sportive (fot subacvatic, delta-planism, arte marțiale, etc.) sînt căutate de studenți, activitatea lor fiind în general, bună.

În organizarea acestor întreceri, la diferite nivele s-au manifestat și unele tipuri mai ales în ceea ce privește contribuția Asociațiilor studenților comunisti și participarea studenților din anii mari. Se impune o mai bună organizare a cercurilor de inițiere, consolidarea și extinderea lor, înființarea de noi cercuri.

În domeniul sportului de performanță, s-a evidențiat prin rezultatele obținute clubul Politehnica, club ce se mîndrește cu câștigarea „Cupei României” la fotbal și calificarea în turul II al „Cupei cupelor”, cu rezultate bune la handbal, atletism, canotaj. În componența clubului intră în majoritate studenți și elevi. Clubul Universitatea a trimis 3 reprezentanți sportivi la Universiadă și se mîndrește cu rezultate bune la baschet, rugby și handbal, rezultate aflate, însă, sub nivelul și potențialul echipelor, ceea ce determină o scădere a randamentului acestui club în promovarea sportului studențesc timișorean.

Dintre sarcinile imediate puse în fața conducătorilor loturilor sportive amintim, printre altele, următoarele: descoperirea, testarea și pregătirea tinerilor talentați, stimularea specialiștilor cu preocupări efective în perfecționarea metodelor de pregătire.

În vederea traducerii în viață a sarcinilor pe care le are de îndeplinit mișcarea sportivă, trebuie depuse eforturi pentru realizarea unui volum important de muncă în toate domeniile de activitate.

Comisia de turism a Consiliului U.A.S.C. C.U. și-a axat activitatea pe organizarea excursiilor de sfîrșit de săptămîină. În acest sens, s-au organizat 90 de excursii la care au participat aproape 3.500 de studenți.

În acțiunile turistice de sfîrșit de săptămîină, cabana turistică a centrului universitar, din stațiunea turistică Crivaia, nu a fost folosită însă la întreaga ei capacitate.

Comisia de turism a sprijinit și sprijină în continuare activitatea unor cercuri specializate (de orientare turistică, de schi, etc.), în semestrul II organizându-se și tradiționalul curs de ghizi turistici.

În concluzie se poate aprecia că activitatea sportivă și turistică se desfășoară, în general, în bune condiții, dar se cere o mai bună organizare a tuturor acțiunilor de acest gen în așa fel încît ele să atragă un număr cît mai mare de studenți și studențe în practicarea acestor activități recreative și educative.

PROGRAM

CU PRIVIRE LA SESIUNEA DE EXAMENE

● Sesiunea se va desfășura în spiritul de responsabilitate creat de participarea la întrecerea „Fiecare A.S.C. — colectiv de educare prin muncă și pentru muncă a studenților” ● Mijloacele propagandei audio și vizuale își vor continua activitatea pe întreaga perioadă a sesiunii, reflectînd detaliat rezultatele obținute, mersul întrecerii ● Consiliile U.A.S.C. (A.S.C.) vor urmări permanent desfășurarea sesiunii de examene,

ne, finalizînd corespunzător a doua etapă a întrecerii, popularizînd grupele și anii de studiu cîștigători ● Se vor asigura condiții cît mai bune pentru studiu, odihnă și alimentație ● Pe întreaga perioadă vor funcționa comandamente ale sesiunii.

CU PRIVIRE LA REPARTIZAREA ÎN PRODUCȚIE A ABSOLVENȚILOR ȘI LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN FACULTĂȚI

● Consiliile A.S.C., birourile de an, vor acorda o atenție sporită finalizării de către studenții din ultimul an a lucrărilor de diplomă ● Consiliile U.A.S.C. (A.S.C.) vor sprijini organele de învățămînt în buna organizare și desfășurare a examenului de admitere. Vor continua cursurile de pregătire, vor fi create puncte de informare, se va elabora un ghid pentru candidații la admitere.

CU PRIVIRE LA VACANȚA DE VARĂ A STUDENȚILOR

● Pe întreaga perioadă a vacanței de vară, vor fi mobilizați studenții la ac-

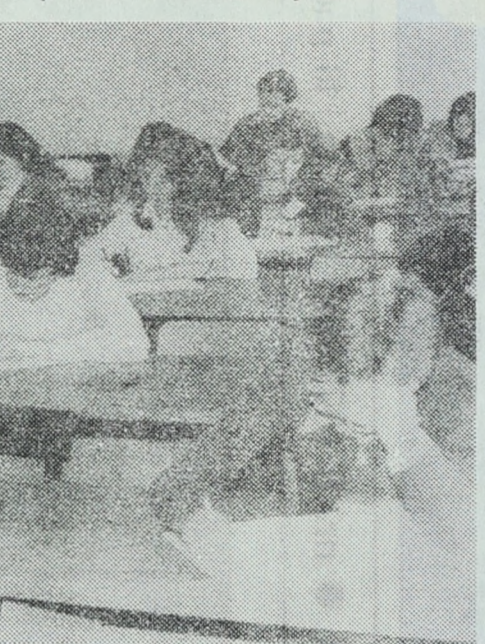

țiuni de muncă patriotică pe șantierele construcțiilor universitare, noile clădiri ale Facultății de construcții și Tehnologie chimică, platforma Institutului agronomic, laboratoarele Institutului politehnic, precum și șantierul național al tineretului Canalul Dunăre — Marea Neagră ● În localitățile de domiciliu, studenții vor participa la campania agricolă ● Se vor constitui echipe de studenți calificați în diferite meserii care vor efectua reparații și întreținere la cămine și cantine ● La Casa de cultură a studenților și în cluburile studențești se vor desfășura multiple manifestări politico-ideologice și recreativ-distractive ● Se vor organiza cu studenții timișoreni dezbateri pe diferite teme, înlîniri cu activiști de partid și de stat, cu cadre din economie ● În cinstea zilei de 23 August, vor fi organizate acțiuni de cunoaștere a istoriei partidului și patriei, a tradițiilor de muncă și de luptă ale comunistilor pentru eliberarea socială și națională ● O brigadă complexă studențească de la Universitate va desfășura acțiuni de răspîndire a cunoștințelor științifice ● Se vor organiza acțiuni comune cu Consiliul județean al Organizației Pionierilor ● 1357 de studenți vor beneficia de bilete de odihnă în taberele studențești de la Bușteni, Sinaia, Brașov, Predeal, Sibiu, Baia Mare, Tușnad, Geogău-Băi, Costinești, Constanța și Eforie-Sud, iar 292 de studenți activiști vor fi instruiți la Izvorul Mureșului, Tîrgu Mureș, Oradea, Baia Mare și București. Totodată, se vor acorda și 202 bilete pentru tratament ● Un număr mare de studenți va participa la acțiunile turistice organizate în cadrul ciclului „Tineri pe meleagurile patriei” ● Cabana turistică a centrului universitar din stațiunea Crivaia va găzdui 7 serii de tabără studențească, din care trei vor fi tematice: „Noutăți în agricultură”, „Creație literară publicistică și „Foto-film, arte plastice și propagandă vizuală”.

ÎNTECERİ

La puțin timp după competiția sportivă „Cupa dr. Iuliu Hațieganu”, Institutul de medicină a fost gazda primei ediții a concursului profesional-științific pe teme de profil medical, aparținînd studiului preclinic. După etapele pe institute care au promovat pe cei mai buni, cei mai pregătiți și mai ambițioși studenți din anii I și II, etapa republicană a re-

nunțată de spiritul de competiție și de dorința afirmării într-un concurs de o asemenea anvergură. Deși pe antetul regulamentului de concurs figurau Ministerul Educației și Învățămîntului și U.A.S.C.R.-ul, gazdelor le-a revenit obligația, răspunderea și cinstea organizării acestei întreceri situată cronologic, și nu întâmplător, chiar în preajma sesiunii de examene. Misiunea „judecătorilor”, redevabili dascăli din toată țara, nu a fost ușoară, totuși, printr-un consens de aprecieri au reușit să-i departajeze pe cei mai buni dintre cei mai buni. Iată premiile obținute de studenții mediciști timișoreni și probele de concurs: Anatomie M.G.: Ligia Oprea, premiul I și Ștefana Boja — mențiune; Anatomie — Ped.: Deliu Liana Anca — mențiune, Florica Simona Golea — premiul III; Fiziologie: nici un premiu (De ce? — N.R.); Botanică (Farmacie): Nu am avut participanți; Propedeutică stomatologică: anul I — Ioan Cofar și Dan Baltă — mențiuni; anul II — Ilie Simion — premiul I și China M. Emile — premiul II.

Sigur că această primă experiență poate și trebuie să constituie un punct de plecare pentru serioase reflecții la care îndeamnă chiar ideea de fond a unor asemenea acțiuni. Și, în contextul acestui imperativ vor trebui inserate toate bunele intenții, toate ambițiile organizatorilor și participanților la edițiile viitoare.

Un prim argument că această competiție n-a trecut fără ecouri îl constituie și reverificarea unor teze. Prin pinza confirmărilor dar și a unor incertitudini transpar sensibil și greșelile — una din cele mai grave l-au privat pe studentul Carol Leiter din Timișoara de locul I ce i se cuvenea pe drept la secția de Propedeutică stomatologică, anii II, a cărui reabilitare în fața propriilor ochi, a colegilor, cadrelor didactice, chiar și a celor care au greșit corectarea tezei, merită făcută pentru a menține exactă imaginea despre această manifestare națională, în fond și dincolo de aceste mici inexactități — o sărbătoare a spiritului medicinist. D. B.

★

Studenții cercetători și cadrele didactice, de la toate institutele de învățămînt medical din țară, s-au întîlnit la începutul lunii mai într-o reuniune de lucru. Cadrul științific oferit de cea de-a XXIV-a sesiune de comunicări a cercurilor științifice studențești organizată și găzduită de Institutul de medicină Timișoara a polarizat atenția tuturor celor interesați de a cunoaște cele mai recente cuceriri ale științei medicale, cele mai noi observații și cercetări investigînd în acest minunat dar complicat univers. Desfășurate pe șapte secțiuni, științe, sociale, discipline biomedicale fundamentale, discipline medicale, ocrotirea mamei și copilului, discipline chirurgicale, stomatologie și chirurgie maxilo-facială, economie sanitară, lucrările sesiunii de comunicări științifice de la Timișoara au relevat un mare adevăr, perpetuat de-a lungul multor ani — numai reunind într-o fericită simbioză activitatea de învățămînt-cercetare-asistență medicală, poți găsi drumul unor reale împliniri spre nobila profesiune căreia-i dedici întreaga putere de muncă. Un astfel de prilej, poate constitui un serios moment de analiză și de autoanaliză a modului în care cercetarea științifică s-a implicat în viața universitară, a modului în care studentul și conducătorul său științific s-au implicat în investigarea necunoscutului. Acesta este și rostul nemărturisit al unor astfel de reuniuni științifice și, dincolo de nu-

mărul voit mare de lucrări prezentate în concurs (sau „în extenso”), de numărul mare de premii oferite, respectînd fidel și criteriul geografic, sesiunea de comunicări științifice de la Timișoara a adus științelor medicale și mult adevăr, multă lumină binefăcătoare pentru idealul nostru comun.

Comitetul de organizare, reunina oameni de suflet, de bun simț și bună credință întru propășirea medicinei, și i-aș aminti aici pe prof. dr. doc. Louis Turcanu, prof. dr. doc. Petre Rădulescu, dr. Rodica Mihăiescu, studentii Mircea Codaf, Ana Szuchanszki, Doina Petrea, Dorin Grigoraș, prof. Florin Dumitrescu și alții, s-au străduit ca, dincolo de o organizare cît mai bună, această competiție a bunei pregătiri să rămînă și un reper pentru frumoasele amintiri din „orașul florilor”.

D. BUMB

PANORAMIC

● A avut loc masa festivă dedicată laureaților la fazele republicane ale competițiilor studențești republicane, prilej de a rememora o seamă de succese notabile ale studenției timișorene. Cu acest prilej s-a decernat trofeul „ESTUDIANTINA” acordat de Consiliul U.A.S.C. din C.U. studenților sau colectivelor studențești cu rezultate remarcabile la cel puțin două ediții ale unei competiții de nivel republican. Primii cîștigători ai trofeului sînt membrii ansamblului folcloric „Doina Timișului” al Casei de cultură a studenților, membrii Corului Facultății de mecanică și redacția revistei „Forum studențesc”, cîștigători ai locului I la toate cele trei ediții ale Festivalului Național „Cîntarea României” ● În același cadru, pentru rezultate deosebite obținute în actuala ediție a festivalului, s-a acordat o diplomă a Consiliului U.A.S.C. din C.U. formațiilor artistice de la Facultatea de filologie ● S-a finalizat concursul „Muncii, frumuseții și tineretii”, etapa pe centru universitar. Cîștigătorii pentru acest an universitar sînt: LUMINIȚA ȚURCANU — Institutul de medicină (locul I), LUCIA STOICA — Universitate (locul II), MIRELA TOMESCU — Institutul de medicină (locul III) — la fete și DORIN GRIGORAȘ — Institutul de medicină (locul I), FLORIN COBZARIU — Institutul de medicină (locul II) și GHEORGHE SARCA — Institutul agronomic (locul III) — la băieți.

● În fiecare vineri, ora 20, în sala 223 (Electro), se poate audia muzică progresivă de bună calitate.

Organizatori: Dorin Micleaș, Gheorghe Kovacs și Dan Petrar, II ETC.

● În ciclul de conferințe „Orizonturi politehnice” organizat în cadrul festivalului național „Cîntarea României”, a avut loc expunerea intitulată „Compușii macromoleculari — materiale indispensabile societății moderne”, prezentată de prof. dr. ing. Ionel Manovicu.

● Comitetul Sindicatului din I.P.T.V.T., Comisia inginerilor și tehnicienilor și resortul profesional, a organizat un simpozion cu tema: „Invenții și tehnologii noi în creația tehnico-științifică”.

● Cenaclul Metharsis (al Facultății de metalurgie și Facultății de transporturi București) a prezentat la Casa de cultură a studenților, un spectacol de poezie, muzică folk, momente vesele, monologuri, teatru scurt, dans tematic...

● La Facultatea de electrotehnică a avut loc o întîlnire între studenții posesori ai carnetului de conducere auto și reprezentanții ai organelor de miliție, ocazie cu care s-au purtat instructive discuții pe teme de circulație.

● Gazeta de perete a Facultății de electrotehnică mai comentează încă la mijlocul lunii mai, scene din Festivalul umorului studențesc, care a avut loc în luna martie.

● La gazeta Căminului 22/C, sub titlul „Aspecte pozitive” — un mare spațiu liber, iar sub titlul „Aspecte negative” — o listă cu 19 muștrări.

● Studenții agronomi, au efectuat o vizită la I.A.S. Dinaș, ocazie cu care, au avut un dialog fructuos cu specialiștii întreprinderii.

ANII DULCI AI STUDENȚIEI

FESTIVALUL S-A SFÎRȘIT

— Palmares —

LOCUL I:

1. Popa Ștefan; 2. Grup satiric „Puls” (I.P.T.); 3. Seminar de folclor (U.T.); 4. Ansamblul „Doina Timișului” (C.C.S.); 5. Formația de teatru (U.T.); 6. Kozar Mihai (C.C.S.); 7. Corul mixt al Facultății de mecanică (I.P.T.); 8. Munteanu Mari- lena (I.P.T.); 9. Revista „Forum studenț” 2. Ciocloada Gheorghe (I.A.T.); 3. Cornea trescu Lucian (I.M.T.).

LOCUL II:

1. Formația de dans modern (I.M.T.); 2. Ciocloada Gheorghe (I.A.T.); 3. Cornea Mihaela (U.T.); 4. Voiculescu Mirela (I.M.T.); 5. Klemann Horst (C.C.S.); 6. Forma- ția de muzică de cameră (I.M.T.); 7. Cerc de presă — emisiunea Casei de cultură a studenților; 8. Gazeta de perete (Științe economice); 9. Morar T. Ioan (U.T.);

LOCUL III:

1. Grup folcloric „Datina” (U.T.); 2. Grup folcloric sîrbesc „Mladost” (C.C.S.); 3. Studioul „Thalia” (lb. germană) (C.C.S.); 4. Cineclubul „Gaudeamus” (C.C.S.); 5. Cineclubul „Gaudeamus” (C.C.S.); 6. Grup român-latino-american (I.P.T.); 7. Studio „M” lb. maghiară (presa); 8. Suplimentul „Paradox” al revistei „Forum stu- dențesc”; 9. Visky Andras (I.P.T.); 10. Mărăscu Constantin (abs. U.T.); 11. Jutea Marie-Jeane); 12. Stiube Mariana (I.P.T.);

MENȚIUNI SPECIALE

1. Bocancea Angela (I.P.T.); 2. Munteanu Nicolae (I.P.T.); 3. Gulea Sorin (I.M.T.); 4. Berger Renate (I.M.T.); 5. Morar Ioan (U.T.); 6. Bogdan Corneli (U.T.); 7. Cornea Mihaela (U.T.); 8. Fischer Dan iel xilofon (C.C.S.).

În loc de concluzii...

Ediția a XIV-a a Festivalului Artei și Creației Studențești, din cadrul Festi- valului național „Cîntarea României”, a luat sfîrșit. Studențimea timișoreană, prezentă în festival la toate secțiunile, a reușit o serie de succese notabile care o plasează pe un loc de frunte în rîndul centrelor universitare, aceasta, în condițiile inexistenței în Timișoara a unor institute specializate de ar- tă. O analiză mai atentă a premi- ilor obținute la fiecare secțiune conduce la câteva concluzii demne de relevat pentru aprecierea muncii culturale desfășurate în centrul nostru universitar.

O primă caracteristică generală a presta- ției artistice a studenților timișoreni în festival o conferă calitatea premiilor I obținute la diferite secțiuni. Premiile I (și aici m-aș referi în primul rînd la ansamblul folcloric „Doina Timișului”, formația de teatru a Facultății de filologie, grupul satiric „Puls” al Facultății de mecanică, „Corul Facultății de meca- nică, Seminarul de etnologie al filolo- gilor, revista „Forum studențesc”, pre- miile individuale ale lui Mihai Kozar- foto, Mariena Munteanu — grafică) au însemnat impunerea cu autoritate, la nivel național, a unor formații și indi- vidualități care au dominat pe departe secțiunile festivalului, lăsînd o impresie dintre cele mai bune specialiștilor, ce- lor prezenți la aceste etape finale, asu- pra potențialului și calității muncii pre- state de activul de resort din centrul nostru universitar. Primul premiu ob- ținut de timișoreni la Festivalul umoru- lui studențesc, devansarea unor formații cunoscute — vezi cazul formației de teatru „Podul” — constanța la un nivel valoric ridicat al ansamblului folcloric, coru- lui și a revistei studențești, menține- rea creației literare în primul eșalon, apariția în prim-planul atenției gene- rale a creației grafice a studenților de la secția de Arhitectură — sînt tot sem- ne de bucurie pentru cei care au înțe- les că mișcarea artistică a studenților trebuie, și poate să fie, realizată la cote artistice ridicate, expresie elocventă a capacității de muncă și talentului tîne- retului studios timișorean.

Este notabilă de asemenea, prezența printre laureați a unor alte formații de reală valoare, grupul folcloric „Da- tina”, formația de dansuri moderne a Institutului de medicină, studioul de tea- tru „Thalia” (limba germană și ma- ghiară), grupul folcloric „Mladost” (limba sîrbă), cineclubul „Gaudeamus”, etc., grupări artistice care au depus eforturi notabile pentru realizarea unor presta- ții de calitate dar care nu au reușit să găsească acea „scînteie” care polarizea- ză atenția generală, care te aduc în rîndul „vedetelor”.

Un alt fapt semnificativ, de data a- ceasta cu valențe negative, este regre- tabilă absența din primele rînduri a u- nor formații cu reale posibilități, multe dintre ele cunoscute în întreaga țară. Este cazul Studioului de teatru al Ar- hitecturii, brigăzii artistice „Scalpelul”,

formației „Reuniens”, orchestrei de mu- zică populară a Casei de cultură a stu- denților. Orientarea tematică reperto- rială deficitară, o concepție regizorală prea „pretentioasă” (și artificială), com- ponața necorespunzătoare a formației (depășirea aceluia procent de 2 la sută nestudenți), o încredere prea exagerată în „forțele proprii”, iată câteva din mo- tivele care au dus la pierderea unor al- te premii dar, mai important, la pier- derea unei „poziții” avantajoase în lu- mea artistică studențească.

Nu în ultimă instanță, din nou, tre- buie remarcată munca entuziasată și pri- cepută a unor instructori și îndrumători, perseverenți și devotați acestei munci migăloase de creație și îndrumare. Nu- meilor lor, cunoscute în centrul nostru universitar, să le adăugăm, de fiecare dată, mulțumirea pe care o merită și aprecierea pentru truda lor continuă.

Să nu uităm, la această oră a bilanșu- lui că, deși festivalul s-a terminat, pen- tru a avea certitudinea unor rezultate viitoare la fel de bune, va trebui să des- fășurăm o activitate culturală continuă, nu doar de „stagiune”, în mijlocul cole- gilor noștri, a tuturor tinerilor din mu- nicipiu și județ. Va trebui să găsim for- me de spectacol și un repertoriu nou, în așa fel încît ediția viitoare să readucă pe podiumul laureaților formațiile timi- șorene. Și nu doar cele prezente și la această ediție ci și altele noi, poate ci- teva formații reprezentative la nivel de institut sau centru universitar (a că- ror constituire nu poate decît să mar- cheze un mare pas calitativ). Stă în puterea acestor minunați studenți care au înțeles că vremea studenției e vremea deplinei afirmări pe multiple planuri.

G. C.

Florentin, inventatorul perspectivei ști- ințifice a postulat cu câteva secole înain- tea matematicii neeuclidiene teoria pa- ralelelor care se-nfîlesc într-un punct la infinit!

Meditații la matematică, banii de-acasă n-ajung. Proporționalitatea rapoartelor egale, elevul — ascultă cu atenție „dacă pe talerul unui cîntar pun zece kilograme și pe celălalt taler tot zece kilograme, ce se întîmplă?” „Se rupe cîntarul”.

Alergătură, nervi înținși la maximum, taciunile de la bufetul facultății, a fost Fellini la televizor, lumea e un cerc cu cupola spartă!

A venit sesiunea de vară. Învățăm în cameră, dezbrăcați la slip, cu cana de apă lîngă noi. Turnăm peste trupul asu- dat, apa se scurge pe covor. Evadez din infernul camerei, caut o oază de răcoare. Orașul pare pustiu, lava solară a ars tot- ul, iarba, frunzele, copacii. În micul port de pe Bega miroase a ulei și moto- rină. Pe ponton, trei muzicanți cu bluze de marinari. Un violoncel, un acordeon și un clarinet... Pontonul se desprinde de mal, coboară pe firul apei, muzica se stinge-n depărtare.

Anul doi, înfîlnirea cu viața de cămi- nist. Căminul e un univers, are legile lui și agitația unui stup. Ușa camerei se deschide și se închide, aidoma mișcării unui piston. Prietenii durabile sau trecă- toare. O imensă foame de știri și noutăți. Ziarele se citește pe rupe, a pierde „Lu- mea” la sfîrșitul săptămîinii, pare o ca- tastrofă. Discuții lungi, epuizante pe co- ridor, la o țigară, sau în camere pînă noaptea tîrziu. Se confruntă idei și opinii, adeseori fără nici un suport, adeseori oprindu-se la suprafață. Ai nevoie de argument. Lecturi din Marx, „singurul filozof care a acceptat pariul cu istoria”, Guido Aristarco, Marcuse. Se trăiește in- tens viața planetei. '79, tensiune în Indochina. Nevoia de cotidian te- m- pinge pe stradă. Piața „La vîrfu- lui cu dor”, într-o vecinătate anostă, lîngă Fabrica de bere. O bisericuță și-o cruce mare, albă. Sonoritatea numelui trezește amintiri; hanul „Bolta Rece”, și-un poet ratat, c-un ulcior de vin șop- tind: „La Hanul Bolta Rece”/ făciile aprinse/ îmi luminează calea” spre um- bre și morminte”.

Sesiunile și vacanțele se succed ca ano- timpurile. Te trezești în anul cinci, cu-n sfert de veac împlinit. Aștepți repartiția. Și din nou întreb, încotro?

MIRCEA MOLDOVAN

Dincolo de amfiteatre...

Dincolo de amfiteatre, ne înfîlnim pen- tru a consolida edificiul personalității u- mane, un edificiu care va fi cu atît mai pregnant, cu cît bazele sînt mai solide.

Și tot dincolo de amfiteatre, primim a- plauze și aplaudăm fără reținere. L-am aplaudat în mai multe rînduri pe FRED ZAWADZKI, student în anul II la Facul- tatea de stomatologie, cîntă la chitară din 1974. Liceul „LENAU”, a constituit punctul de înfîlnire cu un alt viitor stu- dent medicinist, GHEORGHE GUNESCH, cu care cîntă din 1975. Cei doi s-au făcut în curînd cunoscuți prin piesele folk și rock, interpretate pe scena de la „LENAU”. După reușita în învățămîntul superior, apar în fața studenților me- dicianști cu ocazia sîrbătoririi Zilei in- stitutive în 13 dec. 1978, interpretînd cu succes câteva piese folk-blues.

În vara lui '79, cu ocazia unui specta- col omagial la Opera din Timișoara, im- presionează plăcut pe reprezentanții te- levizunii, fiind astfel chemați în studio pentru înregistrări. În vara lui '80, fac din nou înregistrări în studiourile TV, iar în februarie '81, imprimă o bandă în vederea apariției unui disc.

Familiara scenă a liceului LENAU, i-a readus în mai multe rînduri după intrar- ea la facultate. Anul acesta, în 3 apri- lie, revin cu un concert de 2 ore. În re- pertoriu sînt incluse 27 piese între care imitații: BOB DYLAN, NEIL YOUNG,

JOAN BAEZ, JONI MITCHELL.

Despre F.Z. și meseria pe care și-a a- les-o, reținem cuvintele lui: „Eram ferm hotărît să fac arhitectura. M-am hotărît să urmez medicina din 1977 și nu regret. Îmi pare bine că am ales stomatologia și apreciez că am avut contact cu pra- ctica încă din anul I”.

Îl regăsim pe Fred în cadrul A.S.C., îndeplinind funcția de secretar pe facul- tate. Ne mărturisește: „Îmi place acti- vitatea de asociație, lucrez cu plăcere, deși aș vrea să înfîlnesc în Comisiile de la stomatologie mai mulți oameni activi. Îmi dă o satisfacție mare faptul că mă pot baza pe sprijinul substanțial al unor colegi din comisiile: Culturală, Organi- zatorică, Politico-ideologică și Studenți străini.

Asociația noastră trebuie să constituie și în viitor o organizație polivalentă care să evidențieze valorile spirituale ale fiecărui membru al său. Cel mai impor- tant lucru este să formăm un student model, conștient de tot ceea ce se întîm- plă în jurul său, un student care să dea o însemnată contribuție la activitățile profesionale, să-și cunoască bine calitățile și ceea ce este mai important, să acțio- neze pentru eliminarea neajunsurilor”.

Îl recunoaștem pe Fred, îl aprobăm, îl aplaudăm...

RALUCA ONEI

SUCEAVA, 8-10 MAI 1981 — FAZA FINALĂ A EDIȚIEI A XIV-A A FESTIVALULUI ARTEI ȘI CREAȚIEI STUDENȚEȘTI, SECȚIUNEA CREAȚIE LITERARĂ ȘI PUBLICISTICĂ

ZIUA I:

Simona Grazia Dima (Tim.): A fost izbitor de notă dominantă a unei stări poetice de uniformitate, poezia citită pare a fi o „poezie de grup” și nu o poezie a unor personalități bine conturate.

Rodica Bărbat: Textele au fost uniformizate. „Acum poezia se vrea de tot „tinăra”. Renunțând la rădăcinile pe care le are literatura, poezia tinăra pare împuținată, nedesprinzându-se o voce în care să se simtă o adevărată obsesie. „E vorba de o încercare ostentativă de a reprima lirismul, o violență a cuvintului și o vinare a imaginilor insolite obținând o poezie de șoc, nu o poezie care să șocheze”. Este vorba de un nonconformism prost înțeles.

Laurențiu Ulici: „Conformismul ne blochează pe toți. Poezia tinăra citită aici, pare, din contră, conformistă, neaducându-se nimic nou în acest sens. Fenomenul nu pare îngrijorător. Ceea ce s-a întâmplat cu generația deceniului al VI-lea, a fost altceva. Generația lui Nichita Stănescu a preluat rădăcinile vechi și a format un limbaj poetic ce a obținut în 8-10 ani. Limbajul, uzitat de generațiile mai tinere, nu va rezista atât, se observă deja „oboseala” acestuia. Aceste experiențe ale generațiilor tinere se vor termina printr-o recuperare a lirismului. Drumul pe care îl urmează această generație este cel bun, obținându-se în final o recuștigare a lirismului din alt unghi. Diferența dintre generații este și o diferență de lectură, generațiile vechi au venit cu o lectură latinică (franceză), „noul val” are la bază o lectură germanică (engleză). Tinăra generație va rămâne în istoria literaturii, ea pregătind terenul pentru niște poeți de excepție ce vor veni după aceea.

Doru Mareș (Buc.): Caracteristica comună a poezilor din noua generație este „asimilarea condiției umane în secolul XX”. Nu nu se mai poate scrie la modul romantic, trebuie făcut ceva anatomic așa cum e viața. Poezia nouă nu-și neagă înaintașii ei completează imaginea poeziei române. Există doar oboseala din partea cititorului.

Milea Ioan (Cluj): S-a citit poezie și nonpoezie. Simplele cuvinte nu trebuie să constituie poezia, ea trebuie debarasată de termeni ca: „poezie”, „poet”, „cuvânt”, „literă”, termeni ce încă abundă în textele citite.

Livius Ciocirlic: „Nu mai e o poezie a poeziei”. Nu e cazul să se vorbească de limbaj, schimbarea nu e de limbaj, ci de atitudine față de poezie; poezia se face cu cuvinte.

ZIUA A II-A:

L. Ulici: Proza care s-a citit este în contradictoriu cu ceea ce se scrie astăzi la noi.

Lucian Petrescu (Tim.): Nu putem crede în proza ce nu e prea aproape de timpul și spațiul nostru. Impresia de claritate în viață manifestată la critica de la secțiunea de poezie, este o impresie eronată, neputându-se face o clasificare încă a valorilor.

Laurențiu Ulici: S-a citit: proză poetică, literatură S.F., proză tradițională. În toate lucrările citite, s-a remarcat o evadare din cotidian spre deosebire de poezie, care reprezintă un impact dur cu realitatea și chiar contrazicând proza profund implicată, chiar politică.

Mihai Pascaru (Cluj): Se caută ca și în poezie o proză a secolului XX.

Constantin Zărnescu: Lipsesc „arboarele”, trebuie citiți autorii realizați la vârsta de 18-30 de ani. Un astfel de scriitor este Raimond Radique, timorat de întâmplările sentimentale de la o vîrstă foarte fragedă, căci oricînd ne-am strădui, nu putem ignora definitiv o relație sentimentală veche.

Rodica Bărbat: Există un punct comun al acestor proze: „plăcerea povestirii, a spunerii”. Diferențe: unii ocoleșesc determinarea istorică în timp și spațiu, alții fac apel la o determinare exactă, ca exemplu fiind romanul „Nimeni nu moare de două ori” — o încercare de roman psihologic.

Relația dintre adevărul istoric și adevărul literar este bariera cea mai grea

pe care o trece un scriitor ce încearcă o determinare exactă în timp și spațiu.

S.F-ul dezbate idei profund contemporane într-un spațiu simbolic, convingându-ne prin patosul lor (Furtună) că nu putem rămâne indiferenți la marile probleme ale zilelor noastre.

Stilul lui Mihai Pascaru a șocat, el fiind o combinație între narațiune și stil jurnalistic.

PUBLICISTICA — PRIMA ZI:

La începerea dezbaterilor din cadrul secției publicistică, este găsită o caricatură pe masa juriului, executată de un student craiovean. Nicolae Dragoș, președintele juriului, e de părere că reprezintă o capcană dar că lipsește al doilea punct care ar fi reprezentat punctul de vedere al juriului.

George Albu, redactor șef la revista „Tribuna studentului economist” București.

„Este o revistă de institut, apare în 4 numere pe un tiraj de 3-5.000 exemplare. Revista are o activitate relativ independentă, membrii redacției se consultă cu C.A.S.C. doar în faza finală. Activitatea principala se desfășoară în afara revistei prin suplimente, punctul forte fiind partea de umor”.

Mircea Vasilescu, redactor la revista „Universitatea comunistă” București.

„Noi nu ne putem compara cu T.S.E., revista lor e mai citită, noi nu prea avem tradiție, ei au suplimente, noi n-avem”.

Ne-am propus să apărăm cu o frecvență de 4-5 numere pe an și vrem să fim în afara „liniei” care cred că este cel mai important merit al nostru. Încercăm să reflectăm nu neapărat numai viața de organizație ci problemele fundamentale ale vieții studentești, nu cred că avem un punct forte, dar avem lucruri cu care ne putem mândri; de exemplu în paginile revistei noastre a apărut unul din ultimele interviuri cu Marin Preda”.

Cătălin Enică, revista „Opinia studentescă” Iași.

„Avem 8 apariții anuale a câte 12 pagini, cu un tiraj de 3.000 de exemplare. Încercăm să fim aproape de studenți prin limbajul folosit, prezentând profiluri de studenți pozitivi și negativi”.

Beana Bungot, redactor șef la revista „Mesaj comunist” Craiova.

„La Craiova s-a obișnuit să ni se vechiculeze titlul, ni se impune un anumit conținut care ne dezavantajează. La ultimul număr a trebuit să schimbăm 9 pagini din 12. S-au schimbat șefii, s-a schimbat și numărul. Avem nevoie de un Statut al Presei studentești și de Cursuri de presă bune”.

Mai atrăgătoare s-au dovedit a fi discuțiile ulterioare și observațiile juriului făcute pe marginea celor prezentate și în urma citirii unor materiale din revistele respective.

Cătălin Enică: „Nu ne prea cunoaștem, avem prea puține reviste din celelate centre, revistele sînt foarte diverse, viața studentescă e aceeași, însă maniera de abordare e total diferită. Nu întotdeauna găsim calea dreaptă spre cititori, o revistă ce publică foarte multă literatură nu e receptivă de toți studenții politehniști, iar una care neglijează partea de cultură, iarăși nu e foarte iubită. Am rămas plăcut surprins de revista „Forum studentesc” care e un adevărat almanah și are o manieră de punere în pagină foarte atrăgătoare”.

Constantin Dumitru e de părere că „Suplimentele sînt mai citite. În supliment îți permiți să scrii mai multe decît într-o revistă”.

Nicolae Dragoș: „O revistă trebuie să aibă o coloană vertebrală, să fie un material sau două care să rămînă în memoria revistei. Uneori în paginile revistelor studentești se descoperă umor involuntar, de asemenea multe din anchete sînt banale sau nu au o busolă. Se aștează răspuns după răspuns în speranța că din acestea se va naște o concluzie”.

Ion Cristoiu: „Nu toate titlurile sînt semnificative, nu strălucesc îndeajuns. Există două lucruri neplăcute în titlu, puncte puncte și ghilimele, nu trebuie

să crezi că te adresezi unui cititor timpuriu”.

George Munteanu: „Nu lăsați de trei ori aceeași titluri, v-aș propune s-o luați razna cu adevărat. Luați-o razna, băieți!”

Discuțiile s-au încheiat în aceeași notă de polemică și se pare că au luat-o razna într-adevăr, pentru că a doua zi organizatorii „au uitat” să pună scrumiere tocmai atunci cînd era rîndul tîmșorenilor să intre în vizorul juriului.

REPORTER

Locuri și vârste

MOTTO: „Spuneau părinții noștri Suceava și deodată cerul părea că se deschide și că aerul se umple de un zvon de slavă. Suceava, înseamnă lumina soarelui, împletită o clipă prin geniul lui Ștefan cel Mare — în însăși ființa și faptele neamului nostru”.

(GEO BOGZA)

Cine cunoaște și iubește Suceava, înțelege cu o legitimitate mindrie, că nu sînt multe orașe în țară pe străzile cărora să calci cu o atât de cutremurătoare emoție. Căci orașul te cheamă și te îndeamnă la tot pasul să îți aminte și să pășești încet, ca să poți auzi pașii înaintașilor, de la Mușatinii încoace, ca să poți vedea umbra lor între zidurile vechi ale Cîrții Domnești sau ale Cetății de Scaun a Moldovei, ca să poți asculta pulsul vremurilor trecute sub lespezile de piatră pe care calci. Abia atunci vei înțelege că Suceava, mai mult și mai presus decît multe așezări de pe cuprînsul patriei, e o cronică vie și densă a vechimii și continuității românești, în acest mindru colț de plai. La Suceava amintirile țînesc imbelșugat, ca un fluviu fără întoarcere, dezvăluind călătorului emoționante mărturii ale epocii mușatine.

Iată glorioasa Cetate de Scaun, făcînd încă, cea care timp de aproape trei veacuri a fost reședința voievozilor Moldovei. Și, de cîte ori, cînd puhoiul armurilor otomane s-a revărsat spre Suceava, unii domni (mai puțin vrednici) s-au retras în grabă cu familiile în Cetatea de Scaun pentru a-și scăpa viața de iataganele vrăjmașe. În acest timp, el, norodul, cu marele Ștefan în primele rînduri, rămînea pe loc să înfrunte cu pieptul și paloșul urgia care venea ca valul (și tot ca valul se retrăgea) lăsînd în urmă rumă, lacrimi și blesteme. De aici din Cetatea de Scaun a condus Ștefan destinele țării, vreme de jumătate de secol, grijînd cu pricepere și înțelepciune treburile Moldovei, apărîndu-i cu neîntrecută vrednicie ființa, avuții și munca. De nenumărate ori, de aici, au plecat umilite, frunte, armatele dușmane, ce veniseră să ingenucheze țara.

Iată, zidurile Cîrții Domnești, între care s-au perindat o dată cu anii, cele mai alese și mai felurite fețe din toată țara Moldovei și adesea, din alte colțuri ale lumii.

Apoi Mirăuții, unde se ungeau cu mir la înscăunare, toți domnii țării Moldovei. Și între dinșii au stat pe lespezile de demult ale Mirăuților — fără să știe cît de tă sau lungă avea să le fie domnia, ori cît de liniștită sau de zbuciumată — toți vlăstarii cei mai viteji și mai vestiți din neamul Mușatinilor. Dacă lespezile înnegrite de vreme ale vechiului țîrg ar avea grai, cîți dintre noi, ar putea bănui fermecătoarea viață ce s-ar revărsa din bătrînele izvoare?

Hanul Domnesc, rămas mărturie încă din secolul al XVI-lea, păstrează și acum cîteva elemente specifice arhitecturii medievale moldovenești. Tavane boltite, intrări semicirculare, pardoseli de cărămidă, ferestre supraînălțate și operate în grosimea zidului, peste care s-au scurs ani, toate au fost amenințate de același gîde nemilos: timpul.

Atunci cînd pe apa Sucevei au început să se înalțe noile cetăți industriale, la fel de fastuoase ca și vîrstnica lor soră, a început să se vorbească tot mai mult de o înflăcărare peste vreme a două timpuri de glorie — unul, a cetății lui Ștefan și al altul al vîrstei socialiste a Sucevei, acum plină de bogăția noilor magistrale, de frumusețea arhipelagurilor de blocuri din cartierele cu nume istorice.

Locuri și vârste în țara Moldovei. Priveliști unice prin lucrarea fără de pre-

get a oameilor acestui timp: „Săraca țară a Moldovei!” exclama cîndva eronnicarul „Binecuvîntată Moldovă!” rostesc azi reporterul.

TEODORA IDVOREANU

Tineretea bătrînei cetăți

Suceava, pămîdire de ideal și istorie, înfrățire organică între natură și statornicie, între om și eternitate.

Suceava, fericită îmbinare a vechiului leagăn de vatră străveche cu un fecund corolar de prospețime, de nou.

Revin după cîțiva ani în orașul fostei Cetăți de Scaun a Moldovei și găsesc aici aproape un alt oraș.

Vechi și nou într-o perfectă simbioză, fața Sucevei te încintă de la primii pași făcuți pe străzile ei.

„Vezi, fiule, — îmi povestește, — un bătrîn care-și poartă cu demnitate nîșoarea vîrstei în păr — tot ce vezi tu aici, acum, n-a fost dintotdeauna așa; din ce-a fost, azi nu mai e aici unde sîntem, decît Hanul Domnesc, toată partea aceasta era un cartier de meșteșugari, ateliere, mai ales olarii trăiau aici”. Îmi povestește mult și frumos. Mă însoțește apoi în Han, transformat azi în muzeu, care se constituie într-o grăitoare dovadă a culturii materiale și a spiritualetății Moldovei secolelor apuse, prin secția de etnologie și artă populară a Muzeului județean Suceava, pe care o găzduiește.

Marga Suhar, o demnă fiică a platurilor Sucevei, transformată ad-hoc în ghid, purtîndu-mă pe străzile orașului, vorbindu-mi despre el, la fel ca toți sucevenii, cu o îndreptățită doză de mindrie în cuvinte, m-a edificat asupra fericitului schimb de generații.

Mi-a arătat cartiere noi, parcurile orașului, zidurile tîzinelor dincolo de care se simțea clocotul muncii, al sudorii, al pasiunii. Mi-a vorbit și despre Complexul studentesc — Marga este studentă în anul IV la T.C.M. — cochetul Complex studentesc, care zi de zi își sporește zestrea, capacitățile.

Mi-a însoțit apoi în una din cele mai glorioase cetăți medievale românești, Cetatea de Scaun a Sucevei. Numeroasele și amplele detalii ale Cetății, scoase la iveală cu prilejul săpăturilor arheologice întreprinse aici, oferă grăitoare mărturii ale culturii materiale și spirituale românești.

A doua zi, iau totul de la capăt neobosit, avid de cunoaștere. Urce pe dealul Zamea, unde se înalță semeață minăstirea Zamea, lăsîndu-mi neliniștile la poalele zidurilor cetății.

Pătrund în interiorul cetății. Se află aici biserica sfîntului Axente, un turn clopotniță pe latura de est, și pe partea de vest o clădire cu paraclis la etaj.

În interiorul bisericii, o inscripție pe o piatră funerară ne-a rămas drept mărturie despre cititorul acestui lăcaș:

„Acesta este piatra de mormînt a lui Agobșă

Care este fiul lui Amira
Care este cititorul acestui lăcaș
A murit în anul armenesc 1000
Plus 61 (1612) august 15”

Pătruns de un noian de sentimente pe care nu incerc să mi le explic acum, părăsesc edificiul care azi este doar o pagină din istorie, dornic să cîlim străzile, să pătrund pulsul tumultuos al vieții efervescente a orașului.

Cartiere noi, proaspăt transferate de pe planșetele proiectanților, blocuri cochete, impunătorul magazin „Bucovina” între celelate magazine moderne ale Sucevei, Casa de Cultură a Municipiului — și ea o catedrală — o catedrală a sufletului și a minții, toate puse în slujba omului de mareașă cititorie a zilelor noastre.

Așa mi s-a înfățișat Suceava în aceste cinci zile cit a durat Festivalul, în care a fost, nu numai un oraș, a fost în primul rînd un templu, un templu de spirit, un templu al tineretii.

ȘTEFAN FLOREA

Mulți dintre cei care au mizat pe faptul că la un câmin mixt poți trece mai ușor pe lângă studenții de serviciu, ajungând repede în camera iubitei, iar apoi „ochi în ochi și gură-n gură” să uiți vremea rea de afară și necazurile zilei, s-au înșelat amarnic dacă au avut neșansa să încerce la câminul 13. Mai există însă și norocoși care nimeresc la o oră când studentul de la poartă e ocupat (vorbește la telefon), iar studenta se enervează copiii un curs.

Vasile Lupulescu președintele Comitetului de câmin a găsit un moment de răgaz, înaintea meciului de la Tv., în care am putut să stăm de vorbă.

— Care crezi că sînt problemele deosebite care se ivesc la un câmin mixt?

— Anul trecut am stat la 16, unde parcă era mai mult liniște. Greutățile sînt în general aceleași, pentru că uneori ni le mai fac și alții, dar de obicei ni le facem singuri. Problemele nu sînt mai mari și nici abaterile mai grave decît la alte câmine.

Regulamentul nu e special pentru câminele mixte, de aceea e interpretat cum dorește fiecare.

Cele mai mari probleme se ivesc datorită vizitelor reciproce. Se credea că studenții pot fi ținuți în friu de regulamentul, dar după o lună și jumătate au fost 25 de sancționări și excluderi din câmin.

— Ai vreo soluție?

— Ceea ce s-ar putea face e să se mai umble pe la regulamentul de câmin, deoarece e interpretabil, nu prevede anumite situații, iar sancțiunile rămîn la bunul plac al celui care sancționează.

— Cum te sprijină Comitetul de câmin?

— Necazul e că nu putem forma un Comitet decît cu oameni care nu-s cooptați la facultate și fie vorba între noi, fiecare face ceva, dacă primește în schimb, dacă nu, nu-l interesează. Dacă sînt plecat din câmin, se duce totul de ripă, totul cade în sarcina președintelui, ceilalți nu prea iau măsuri în lipsa mea.

— Cu ceilalți studenți cum te înțelegi?

— Dacă ar fi o opinie studentească mai dezvoltată, s-ar putea face o muncă de educație mai eficientă. Să vă dau un exemplu: dacă cineva aruncă pe culoar sau pe fereastră ceva, nu zice nimeni nimic, în schimb dacă cineva greșește și e „băgat la apă” toți sar să-l scoată. Aș vrea să mai menționez faptul că studenții străini sînt cei care îmi pun cele mai puține probleme, sînt cei mai liniștiți.

— Fetele, sau băieții, creează cele mai mari probleme?

— Majoritatea sancțiunilor s-au acordat datorită vizitelor reciproce în rest nu sînt dificultăți la autogospodărire sau muncă patriotică. De altfel, premiul pentru cea mai frumoasă cameră a fost cîștigat de o cameră de băieți și una de fete. Înainte de vacanță, am făcut și pom de iarnă, cu tombolă la care s-a pus și pomul.

— Ceva mai puțin obișnuit?

— Astă toamnă cînd s-a interzis intrarea persoanelor străine (inclusiv părinți și rude de gradul I), în spațiile câminului am găsit o seară rezemată de balcon.

Pe Bianca Manea, membră în Comitet, am întâlnit-o pe culoar în timp ce ne pregăteam să plecăm, conduși de președinte.

— „Totul e bine, frumos, n-am treabă cu fetele, uite ce curățenie au făcut!, s-a făcut și muncă patriotică, s-a săpat spațiul verde...” N-a adăugat „Lăsați-mă-n pace, nu vedeți că n-am timp de voi. To-

tu e O.K.” dar i se citea pe față că asta ar fi vrut să zică.

— Ce ai alege între gazdă și câmin mixt?

— Ai puținică răbdare... Un câmin obișnuit, gazdă în nici un caz (e foarte neîncrezătoare, vrea să vadă tot ce scriu).

— De 8 martie ai primit flori de la băieții din câmin și mai ales de la băieții pe care i-ai sancționat?

— Am primit flori dar nu de la băieții din câmin și n-am sancționat pe nimeni.

Din opiniile unor studenți care din motive necunoscute nu și-au dat numere, am consemnat:

Camera 330 „E mai bine într-un câmin mixt, poate că altfel ar fi viața mai monotonă”.

Camera 332 „Ne place să stăm în câmin mixt, ne mai scot băieții la film, iar dacă uită, îi scoatem noi și din cînd în cînd, cite un coleg mai drăguț se scoală și ne aduce lapte dimineața.”

Căminele mixte în vizor

Singura interlocutoare care a vorbit mult fără să insistăm cu întrebările a fost o membră a Comitetului: Florentina Ormenișan.

— Ai putea face o comparație între un câmin mixt și unul obișnuit?

— Da, în primul rînd să vedem ce-ar fi mai bun la un câmin mixt. Cred că situația aceasta de a fi împreună, de a avea o unitate pe orice plan, gîndind împreună, avînd posibilitatea de a colabora mai strîns, vom avea rezultate mai bune. Dacă am fi separați, altul ar fi aspectul relațiilor dintre noi, n-ar mai exista o anumită amicitie. Pînă și ședințele Consiliului A.S.C. pe facultate se fac mai ușor, organizîndu-se la câmin de multe ori.

Activitățile de asociație, munca patriotică, sînt mult mai plătute, numai atmosfera de a fi împreună, de a da băiatul cu sapa și fata cu grebla, sau chiar dacă fata nu face altceva decît să țină tîrnăcopul în timp ce băiatul își șterge transpirația, e mult mai plăcut (Hai să mai căutăm un aspect, am zis că vorbim numai de părțile bune). E mai ușor să organizăm activități culturale, se creează o atmosferă de unitate, de familie.

— Apropo, poate la toamnă se mută la familiști cîțiva.

— Poate! Asta nu e rău. E altceva aici, ne cunoaștem în alte moduri, mai aproape de ceea ce sîntem, nu e ca la o întîlnire stabilită în oraș.

— Greutăți întîmpini?

— Da, destul de multe, mă lovesc uneori și de indiferența unor studenți, dar am voință și încerc să le rezolv pe toate.

Din felul în care ne-a vorbit, pare o adeptă convinsă a ideii de câmin mixt și ar fi fost de prisos să întrebăm dacă n-ar prefera o gazdă.

De vorbă cu portăreasa:

— Pe mine lăsați-mă-n pace, vorbiți cu studenții, eu n-am ce să vă spun.

— Totuși, care întirzie mai mult, fetele ori băieții?

— Păi... băieții! Că fetele sînt mai puține care vin tîrziu.

— Și nu-i iertați! (arătăm caietul în care se scriu întirzițiile).

— Ei, ce să-i pedepsesc? Le deschid și intră. Parcă le poți face ceva?

— Dar sînt atenți cu dumneavoastră?

— Mai mult fetele; am primit cîteva mărtisoare de 1 martie, dar numai de la fete.

Ce-am putea să mai adăugăm noi despre invitatul câmin mixt 13? Nimic, pentru că n-am putea să pledăm în „favoarea” căminelor mixte mai bine decît a făcut-o Florentina O. în fața noastră, iar ca să pledăm împotriva acestei idei, n-am găsi prea multe argumente la 13.

Avînd un amic la Agronomie, l-am rugat să ne ajute să vedem câminul 3.

Cum studenta de serviciu n-a sesizat intrarea noastră, am bătat la 310 unde aflasem că locuiește

Lila Macea... una din membrele comitetului de câmin.

Am găsit-o uitîndu-se pe geam împreună cu o colegă, probabil pentru a nu „deranja” discuția în șoaptă a celei de a treia cu băiatul de pe pat.

— Știi... eu sînt doar responsabilă cu presa... nu prea cunosc problemele majore de câmin.

— Bine, dar participi la ședințele Comitetului, tot ar trebui să știi ceva, ori nu se țin ședințe?

— ???!

— Sînt, sînt ședințe, am eu o prietenă care pleacă în fiecare seară (colega de la geam).

Lila Macea: N-am avut treabă cu băieții pînă acum, cred totuși că ar fi mai bine la un câmin de fete.

Ca s-o găsim pe Lucia David președinta Comitetului, a trebuit să mai deschidem vreo trei uși. Începusem să ne obișnuim cu prezența băieților în fiecare cameră, era probabil ora de vizite.

— E mai mixt decît pare câminul ăsta.

— Ați găsit la mine în cameră băieți? Dacă fetele nu ascultă ce să le fac? S-au dat și muștrări dar tot degeaba. Băieții sînt mai ascultători, n-am avut niciodată necazuri cu ei; în schimb la fete trebuie să merg seara să le aduc aminte că a doua zi sînt de serviciu, iar unele mă întîmpină „o, ce bine că mi-ai spus”.

— Dar spune Luci că nu sînt toate așa (o colegă de cameră).

— Am observat mulți băieți prin camere...

— De obicei fetele vin să-mi ceară voie să-și aducă invitații dacă sîrbătorește ceva, dar asta e valabil doar pentru cele din anii mici, fiindcă celelalte nu vin. Într-o seară a prins portarul pe unul care încerca să urce cu scara.

— Probleme deosebite, greutăți?

— La noi, cînd se pun ațigile la gazetă, în ho!, nu stau mai mult de două zile și nu-mi dau seama cine le rupe.

— Poate nu le lipești bine.

— Imposibil, de fiecare dată pun o cantitate apreciabilă de pastă de dinți.

— Există în fiecare cameră fețe de masă așa frumoase, ori numai aici, pentru că locuiește președinta?

— Aș! Există în fiecare cameră, cum și-au adus de acasă locatarii pentru că n-am primit fețe de masă nici anul ăsta și nici anul trecut.

Mai avem greutăți cu iluminatul care se întreprinde noaptea și dacă s-ar întîmpla un accident sau un incendiu, vă dați seama ce-ar fi? Noi umblăm noaptea cu luminări. Iertați-mă ar trebui să merg să dau un telefon.

— De unde?

— De la facultate, fiindcă la câmin am avut dar l-au luat pe motiv că nu-i eficient, însă pe fiecare tablou electric scrie „în caz de defecțiune anunțați electricianul la telefon...” dar de unde telefon?

Coborîm, la etajul IV, trei fete țin o luminare iar un băiat cu o șurubelniță meșteștește tabloul electric.

— Nu chemați electricianul?

— Dacă-l găsește cineva la ora asta, eu îl măninc (una dintre fete).

Au reparat, iar acum se chinuie să „forțeze” la cătăl la loc.

La etajul III o întîlnim pe Mariana Tudoran responsabilă cu programarea la poartă.

Ne spune aproape același lucru ca și președinta.

— Nu știu care e rostul ședințelor, dacă noi ridicăm probleme de fiecare dată și acestea rămîn ne-rezolvate. Dacă se defectează ceva la baie, ești trimis de colo pînă dincolo și dacă nu dai ciubuc 50 de lei meșterului nu-ți repară nimeni. Eu am o defecțiune în cameră, din noiembrie, am spus asta de zeci de ori, dar nu s-a făcut nimic. Faptul că-i un câmin mixt nu deranjează pe nimeni, anul trecut n-a fost mixt și tot așa era. Cred că cei de la serviciul social ar trebui să ia măsuri mai eficiente.

Avea dreptate Mariana, serviciul social ar trebui să rezolve mai prompt problemele ridicate de studenți, dar, credem noi, că și Comitetul de câmin ar trebui să-și ia rolul mai în serios și să se achite de sarcini așa cum ar trebui.

ILIE GAINA
GEORGE GAUJAN

Pe malul Begăi

Sînt uneori clipe cînd te obosesc zgomotele orașului, agitația lui continuă — agresivă uneori — cînd toată forța se adună ca un scrișnet cumplit în timp ce indurerîndu-le.

Ca n-ai spunea că tăcerea nu este posibilă decît în marile orașe.

Și atunci cauți o oază de liniște. Un loc — și oare, ar fi la noi vreun loc mai potrivit decît malul Begăi? — în care să rămîi singur cu visele și gîndurile tale, un loc în care să nu trebuiască să-și potrivești pașii în ritmul trepidant al mulțimii, în care să nu existe avertismentul semafoarelor, în care să-ți îngădui să pășești fără nici un scop...

Sînt clipe unice, pentru că înseamnă nu puțin să te poți lăsa „în voia valurilor” și să uiți de tine — cel citadin —, de hărțuiala timpului și ești parcă mai aproape acolo de tine — cel firesc —, căci într-un fir de iarbă, într-un zbor de pasăre, într-o petală, sînt tot atîtea taine ca într-un cîntec, ca într-o expresie omenească.

Și parcă te doare atîta seninătate, atîta armonie, parcă te dor atîtea sălcii revărsîndu-și crengile în apă...

... Îndrăgostiții se plimbă, pierduți, fără îndoială, în felul acesta de uitare, de pace sufletească, — cite-un „el” preocupat și tăcut, cite o „ea” care nu mai are cuvinte — pînă cînd stimulat de „Floră” sau „Terasă”, morbul civilizației pătrunde din nou, tulburîndu-le reculegerea și convingîndu-i să mai facă o cură de „citadin”, ca să poată gusta și cu următoarea ocazie binefacerile unei naturi, gata oricînd să calmeze nevrozele și stress-ul.

... Iar Bega continuă să curgă domoală și leneșă, străjuită de sălcii care plîng că rădăcinile nu le îngăduie să alunece și ele încet, îmbrățișînd cu zecî de brațe apa care le-ar purta...

E atîta liniște între maluri, încît zgomotele orașului, animația de la localurile sus-menționate, par să vină dintr-o lume, și ne vine să credem uneori că oamenii aceia despre care scria Octavian Paler în CAMINANTE, simțeau într-adevăr nevoia, din cauza atîtor explozii fonice, să asculte tăcerea la tonomat...

ALINA GEORGE

Alimentația rațională

Manifestările de viață ale studentului, afit în munca sa intelectuală cît și în fizică, se fac prin consum de energie. Necesitățile calorice se situează între muncă ușoară și mijlocie, adică 40-50 calorii/kg în 24 de ore. Această energie este cîștigată printre-n consum alimentar. Rația alimentară zilnică, trebuie să cuprindă toate principiile alimentare — glucide, proteine, lipide și elementele catalitice — vitamine, substanțe minerale. În medie glucidele trebuie să reprezinte pînă la 60%, lipidele 25%, iar protidele 13-15% din valoarea energetică totală a rației alimentare.

Conform legii izodinamiei, 1 gr. protide eliberează 4,1 calorii, 1 gr. glucide 4,1 calorii iar 1 gr. lipide 9,3 calorii.

Alimentația rațională trebuie să asigure un echilibru energetic, azotat și un echilibru al factorilor biocatalizatori. Echilibrul energetic este realizat prin ingerarea de glucide și lipide ca material combustibil necesar acoperirii nevoilor calorice ale organismului.

Lipidele conțin și vitamine liposolubile cu un rol plastic intrînd în constituția protoplasmului celular. Glucidele formează cel mai important și utilizabil combustibil pentru activitatea musculară cît și a țes-

sutului nervos central.

Echilibrul azotat prin protidele utilizate, ajută la refacerea uzurii țesuturilor, a fermentilor și hormonilor.

Utilizarea protidelor în rația zilnică depinde de raportul dintre protidele vegetale și animale și de valoarea biologică adică, de aptitudinea ei de a transforma în proteine proprii organismului, de prezența aminoacizilor indispensabili — triptofan lizină, tirozină, cisteină.

Protidele animale din carne, lapte, brînză, au cea mai mare valoare biologică, protidele din cereale și din leguminoase reprezentînd o valoare biologică mult mai slabă.

Protidele animale se asimilează mai ușor, în timp ce protidele vegetale sînt greu digerabile din cauza membranei de celuloză ce cu greu poate fi digerată de fermente digestive.

Echilibrul factorilor biocatalizatori, vitamine și săruri minerale, este indispensabil și necesar alimentației, influențînd echilibrul acido-bazic al organismului și al capacității de muncă.

Alimentația studenților din Centrul Universitar Timișoara, se pregătește în valori calorice-energetice și biologice raționale, conform rețetelor Ministerului Învățămîntului și aprobate de Ministerul Sănătății.

dr. NICOLAE GUȚA

„Spiritul cetății” este unul dintre constantele istorice comune ale antichității grecești și renașterii italiene. Condiția primordială ca acest sentiment să apară și să evolueze a fost dezvoltarea orașelor care s-au individualizat inițial prin ziduri și ulterior prin cultura superioară a locuitorilor lor de restul populației ce continua să trăiască în măruntle așezări ale mediului rural. Atât în vechea Grece cât și în Renaștere conștiința umană se universalizează adică se extinde cu o puternică penetrație în resorturile intime asupra valorilor fundamentale ale existenței. Se realizează astfel o viziune amplă, generoasă, conținând în sine posibilitatea unei solidarități omenești prin Suflet și inteligență. Într-un asemenea context de preeminență a spiritului și de iubire a cetății Platon și Aristotel au conceput modelele statele axate pe valoarea morală a virtuții și a binelui încredințând filozofilor rolul de conducere. Aceste proiecte de o mare idealitate nu conduc la concluzia că individualitatea grecească este preponderent de factură artistică și filozofică; structura sa intimă fiind de tip apolinic.

Omul renașterist ca și cel elin are o puternică conștiință a singularității sale și implicit o atitudine de refuz față de integrarea totală în masa cenușă a colectivității (Contrar omului comun medieval). Trăind în orașe foarte de timpuriu apărute în Italia el se identifică intrutotul cu acestea născându-se astfel un nou spirit al cetății, care spre deosebire de cel grecesc e mult mai intens, împingând individualitatea spre limite extreme. Având un permanent sentiment al personalității și o deosebită dorință de cunoaștere și transfigurare, omul renașterist se realizează ca personalitate rotund implinită, prin cultivarea artisticului și politicului. Dacă artisticul este o înzestrare întrinsec-umană, prezentă accentuat sau nu în toate etapele de evoluție ale societății, propensiunea spre modalitatea politică este o consecință directă a unei Istории aflate într-o fază de mare dinamism. Aceasta (factorul politic) își creează structuri umane adecvate și, în acest punct antichitatea greacă și Renașterea se despart decisiv. Vechii diriguitori ai cetăților eline acționau într-o oarecare măsură și sub impulsul moralei, în timp ce politica renașteristă se face sub imperiul orgoliului și al necesității, fiind esențialmente amorală. Într-un asemenea context, evident mai complicat decât cel al epocilor anterioare, și, ca o nemijlocită urmare a determinațiilor politice se constituie o tipologie umană de factură universalistă a cărei principală caracteristică e bipolaritatea. Același individ, de obicei cu un puternic fond pasional, e capabil de intense trăiri artistice, deși tot el poate fi și autorul unor crime, aduțere sau uzurpări de putere, înfăptuite cu sentimentul unei depline legămînt. Omul renașterist (L-uomo unico, l-uomo universale) ca și întreaga epocă, de altfel, este străbătut de fiorul dionisiac.

Istoria concretă a Italiei renașterii s-a desfășurat sub semnul particularismului urban. Orașele care împânzeau întreaga peninsulă reprezentau mai mult ca oriunde colectivități umane ce își dobîndiseră însă la rîndul lor o puternică individualitate. Corespondența dintre cetate și locuitorii ei apare astfel perfectă. Nenorocirea este că acest exces de separatism urban a creat un climat de ireconciliabilitate politică în întreaga peninsulă, zădărnice realizarea, prin uniformizare, a unui stat național italian. La sfîrșitul secolului XV și începutul secolului următor în Europa apuseană s-au constituit mari unități politice ce prin contrast cu principatele italiene, nu erau în acele momente purtătoare de valori artistico-intelectuale deosebite, dar posedau în schimb o apreciabilă forță militară. Ele se formaseră prin expansiunea internă a regalității în dauna marilor feudali, expansiune ce urma să se continue mai departe pe plan extern. Astfel peninsula în pofida multei sale spiritualități se vedea amenințată fără putință de salvare de o iminentă cotoșenie. Acestea sînt împrejurările istorice, profund dramatice, în care familia Borgia va juca un rol de primă importanță. Alexandru al VI-lea în calitate sa de suveran pontif, avea într-un fel răspunderea morală pentru libertatea Italiei. Urmărind să o apere de forțele militare evidente superioare ale regilor francezi trebuia să dea dovadă în primul rînd de multă abilitate. Cînd Carol al VIII-lea în fruntea armatelor sale intră în Roma amenințînd cu tunurile castelul Sant-Angelo, papa acordă invadato-

rilor liberă trecere prin statele Sfîntului Scaun, iar pe fiul său Cezare îl predă ca ostatic. În anul următor însă, alături de Veneția, de împăratul Maximilian, de Ferdinand Catolicul și Ludovic Maurul, pontiful va participa la bătălia de la Fernovo care se soldează cu înfrîngerea și izgonirea „barbarilor” din Italia. În relațiile cu Ludovic al XII-lea, (succesorul lui Carol al VIII-lea), Alexandru Borgia se va arăta de-a dreptul curtenitor și aceasta din două motive: în primul rînd pentru că regele francez era puternic și încheiase o alianță cu Veneția adversară temută a Statului Papal, iar în al doilea rînd pentru că spera în ajutor neleser fiului său Cezare în „acțiunea” pe care o pregătea împotriva micilor principii din Romagna. În planurile grandioase și în același timp secrete ale celor doi Borgia lichidarea măruntelor principate din vecinătatea Sfîntului Scaun constituia doar un început. Ar fi urmat în continuare să fie suprimate familiile mai puternice din Urbino, Perugia, Camerino, ajungîndu-se astfel în vecinătatea Florenței. Aceasta, lipsită de armată, nesimpatizată și hărțuită permanent de revoltele Pisei părea la rîndul ei o victimă sigură. Din cele expuse reiese limpede că papa și fiul său, întuind perfect mersul general al evenimentelor, intenționau să realizeze un stat propriu în nordul și centrul Italiei care ar fi fost încununarea unor mari ambiții și eforturi dar ar fi îndeplinit și rolul de factor unificator al întregii peninsule. Privat prin această prismă de convertire a diversității în unitate acțiunea borgiaică, care pînă la un punct a reușit atât de spectaculos, dobîndește un sens istoric superior. În decurs de numai trei ani Cezare ocupă Pessaro, Rimini, Faenza, Urbino, Citta di Castello, Perugia, cu alte cuvinte aproape întreaga provincie Romagna și citeva teritorii din regiunea alăturată Le Marche. Pretutindeni micii tirani atît de dăunători prin egocentrismul lor fug îngrozii din calea Valent nului ale cărui marsuri înspăimîntă de altfel întreaga Italie Machiavelli, profund îndurerat din cauza stării de anarhie a țării sale și mai ales a prezenței străinilor în ea, întrezărește în persoana lui Cezare pe marele Prințep, pe marele Unificator ce prin inteligență, decizie, rafinament sau orice alte mijloace ar fi singurul capabil să schimbe fundamental situația atît de tristă din peninsulă. Dar moartea oarecum neprevăzută a lui Alexandru al VI-lea, zădărnicește întreaga acțiune deoarece succesorul său Iuliu al II-lea, o fire impulsivă și răzbuunătoare, va face tot posibilul pentru a-l distruge pe Cezare, spulberînd însă cu aceasta și ultima șansă reală de unificare a Italiei. Rămăsă la discreția străinilor care o vor invada brutal, distrugerea frescelor lui Rafael din Stanza della Segnatura de către mercenarii lui Carol Quintul, dobîndește o putere de tragic simbol.

Despre membrii familiei Borgia s-a scris foarte mult și aproape întotdeauna în termeni depreciativi. Istoricii romantici în special, vizînd latura spectaculară a vieții lor, i-au prezentat ca pe niște monștrii umani din șpeța lui Nero și Heliogabal, capabili numai de simonii și crime. În realitate lucrurile nu stau chiar așa. Alexandru al VI-lea și Cezare au fost în primul rînd oameni politici dar politica renașteristă (și nu numai aceasta), în esența ei „machiavelică” s-a făcut în general cu mijloace oneroase. Atît principii puternici cît și cei măruntii au folosit toate metodele posibile pentru a-și mentine autoritatea în interiorul propriilor posesiuni și a evita loviturile, de multe ori neprevăzute venite din afară. La toate acestea se adaugă, spre complicarea situației, și invaziile străine, care urmăreau suprimarea totală a oricăror inițiative sau independente italiene. Reiese limpede că într-un asemenea context de permanent duel, de permanentă vinătoare cine ar fi fost în primul rînd sincer, cinstit, real n-ar fi supraviețuit. Dar spre deosebire de majoritatea principilor angajați numai în apărarea propriilor posesiuni, și menținînd astfel divizionismul în Italia Alexandru al VI-lea și Cezare prin statul pe care au încercat să-l creeze ar fi realizat baza necesară unificării peninsulei. Privite sub acest unghi metodele crude (în spiritul epocii), folosite de ei pot fi judecate cu mai multă clemență însă ca un revers al medaliei, — și această concluzie e realmente tristă — dacă se acordă în-găduință injustițiilor și simoniilor, indiferent de scopul ce se urmărește sau se atinge prin ele, rezultă că Istoria are un coeficient de idealitate destul de redus.

MIRCEA PORA

Mulți dintre tinerii care au astăzi în jur de douăzeci de ani își amintesc cu plăcere de cărțile lui Mircea Sintimbreaanu, scriitorul care le-a bucurat copilăria cu poveștile lui. Fiindcă, de foarte mulți ani numele acestui scriitor s-a identificat cu literatura pentru copii. Cu o credință rară, Mircea Sintimbreaanu scrie pentru copii, dovedind neîncetat că se poate scrie literatură excelentă în acest gen literar — „minor” după foarte mulți — dar care este poate cel mai greu „loc” al literaturii.

Iată că Mircea Sintimbreaanu dăruiește copiilor o nouă carte. „Mama mamușilor mahmuri”, apărută la Editura „I. Creangă” — 1980. Și în această carte îl găsim pe același Mircea Sintimbreaanu din „Recreația mare” sau „Aducătorului mulțumiri”, ca să amintesc numai două dintre titlurile talentatului scriitor. Același îndrăgostit de copii și de toate împlîrile mari și mici care le alcătuiesc viața și le dau frîu liber fanteziei. Mircea Sintimbreaanu îi învață să crească frumos, însă nu o face cu zece riduri pe frunte și cu vocea îngroșată. Dimpotrivă, din poveștile lui se desprinde un

Însemnări despre „Cenușăreasa”

(II)

Traducerea unei cărți este, de obicei, eoul prelungit și recunoașterea succesului pe care l-a avut respectiva carte în țara în care a apărut pentru prima dată. Iată, pe scurt un motiv suficient de puternic dublat de un minimum de certitudine privind calitatea, pentru cititorul care se apleacă asupra unei astfel de cărți. Cum în literatura pentru copii traducerea sînt rare o asemenea acțiune ar trebui să fie concretizată de fiecare dată într-o adevărată sărbătoare pentru cei mici.

În nici un caz nu putem spune acest lucru despre „Imper uriașul” de Margareta A. Papandreu, carte apărută la editura „Junimea” — 1980, în traducerea Amaliei Zambeți. Subintitulată pretentios „povești pentru copii” — sînt brice altceva numai povești pentru copii nu —, cartea cuprinde două... nici nu știu cum să le spun... încercări de povestiri sau încercări de povești... În prima, „Vijelia și cei trei frați ai săi”, autoarea ne povestește despre o familie de pisici care au o casuță draguță și sînt fericiți. „Barza” le aduce patru pisici și bucuria-i mare. Copiii li se dau nume: Mecanicul, Poetul — asta se uită după fluturi —, Prostul și Vijelia. Copiilor (pisicilor) le place la nebunie fotbalul. Dealtfel, asta și este preocuparea lor de la un capăt la celălalt al poveștii. Foarte frumos din partea lor și pînă aici ar merge cum ar merge dacă, du-

zîmbet subțire, amuzat și înțelegător gata parcă să ierte a greșeală, poate și pe-a doua, fiindcă ei, copii, ne spune Mircea Sintimbreaanu, rămîn, orice-ar face, bucuria și creanga cu flori de ci-reș pe care o purtăm cu toții în suflet.

Aproximativ patruzeci de povestiri scurte, unele apărute prin diferite publicații mai demult, cuprinde „Mama mamușilor mahmuri”. Mediul preferat al lui Mircea Sintimbreaanu, cel în care se plasează majoritatea povestirilor, este școala. Școala, cu acele griji — ni le amintim probabil cu toții — cum altele nu mai sînt, îi dă prilejul autorului să ne vorbească despre cinste și prietenie, despre curaj, despre note proaste care se mai iau citeodată la tablă, în fața profesorului pe care n-ai reușit să-l convingi cu știința ta.

Mircea Sintimbreaanu își scrie poveștile cu evidentă plăcere într-o limbă curată, de-o mare frumusețe și limpezime. Fraza are tăietura simplă și elegantă, înlesnind receptarea textului fără nici o greutate pentru micul cititor.

Vie, plină de întîmplări hazlii, cu cite-o pagină de lirism de cea mai bună calitate, „Mama mamușilor mahmuri” este una dintre cele mai bune cărți pentru copii care au apărut în anul trecut.

pă o mică aventură în care se pierde Poetul — regăsit ușor, fără probleme, — Vijelia n-ar crește. Crescînd pisicuța are apucături „feministe” foarte pronunțate. Și dacă ea mai poate fi lămurită cumva să facă de mincare, Sfîrleaza, fiica Vijeliei, va fi neînduplecată și rămîne o jucătoare hotărîtă de fotbal.

În cealaltă povestire este vorba despre un uriaș pe care-l cheamă Imper. Imper nu este nici fiară nici om, este și slut și frumos și exploatează populația unui sat. Nimeni nu-și dă seama că-i exploatat în afara unui băietel care, împreună cu un alt băietel, îl doboară pe uriaș (și aruncă o piatră în cap). Etc...

Poveștile, pronunțat didactice, sînt plicticoase și confuze, scrise într-un limbaj greoi și reez, străine cu desăvîrsire de acea poezie candoare și bucurie care dau farmec unei cărți pentru copii. Ne pare rău, dar unor asemenea subproducții literare le spunem un NU categoric. Și, culmea, de parcă textul n-ar fi fost de ajuns, ilustrațiile semnate de George Scutaru — sub orice critică, Imper de pildă, seamănă cu un personaj din „Planeta maimuțelor”, — vin să completeze o carte care nu servește NIMĂNUI! Altfel, cartea a fost tipărită îngrijit, cu literă mare, frumoasă, dar...

Oricum, surpriza cea mai mare am avut-o cînd am citit în caseta tehnică numele Adei Fărtăiș, redactoare excelentă cu multe cărți bune la activ. Cum de i-a scăpat Imper?...
DUMITRU TOMA

Fragmente dintr-un peisaj cosmic

Atunci cînd judecă o operă de artă, consumatorul de artă (noțiunea include și pe cunoscătorul de artă, pentru că, în fond, el nu este decât consumatorul de-subiectivizat), oricare ar fi el, face un efort de obiectivitate pentru a substitui reacției sale imediate pe cea a „indiferentului cui în locul meu”; nu poate atunci să se mulțumească să descrie ceea ce simte, ci trebuie să facă măcar un pas spre analiza cauzelor care duc la ruperea echilibrului relativ al sensibilității; ea nu se exercită decît în favoarea unei tensiuni care o alimentează. Vis-a-vis de lucrările tînarului pictor IOAN GALEA, recent expus în sala de expoziții a secției de etnografie a Muzeului Banatului, coexistă un asemenea cîmp tensional generat, pe de o parte, de raporturile formale și cromatice, de cealaltă parte, de conștiința spectatorului.

În ceea ce privește aspectele formale, aportul este dat, în primul rînd, de suprafața tabloului, ca suport material. Sensibilitatea noastră plastică este întretînută și mereu reînnoită de o textură care ne relevă un permanent travaliu de ordonare, o permanentă luptă între disciplină ca atribut al rațiunii și o pasională dezordine în plan sentimental.

În acest cîmp tensional artistul introduce privitorul, de cele mai multe ori,

cu prudență, citeva linii directoare, citeva „puncte de forță”, fiind suficiente. Ioan Galea ni se relevă ca un ingenuos bine temperat și în registrul cromatic (acesta, bogat de altele, implică ideea de putrefacție, de descompunere, în cele mai multe dintre lucrările expuse; puține și reduse suprafețe păstrează stridența tonului pur; subtile apropieri de tonuri, alături de o pată de culoare care pare să rupă echilibrul cromatic, definesc un spațiu pictural de mare rafinament coloristic).

De fapt lucrările pictorului Ioan Galea se vor fragmenta dintr-un peisaj cosmic în care energii uriașe sînt surprinse în momentul ordonării lor și ceea ce ne impresionează în primul moment este forța cu care ne captivează, făcîndu-ne participanți la geneză.

Lumina, indestructibil legată de culoare, pornind din interiorul formelor în devenire, cum atrăgea atenția și Deliu Petroiu în euvintul de deschidere al expoziției, tinde să se elibereze, iar tensiunea ce se naște o resimțim ca atare.

Fără a o alătura ineditului, modalitatea plastică pe care ne-o propune plasticianul rămîne în atenția consumatorului de artă în primul rînd pentru modul fericit în care coexistă trăirea artistică (actul creației) și expresia plastică a acestui act (opera de artă).

IOAN MORAR

„TABU DESTRĂMAT” o modalitate de abordare a creației populare malgășe

Spiritualitatea populară malgășă, este continuarea unei civilizații arhaice care are drept valențe definitorii, contactul cu defunditatea interpretată în devenirea naturii și cultul strămoșilor — care cunos aspecte multiple, diferite la fiecare etnie.

Simplitatea civilizației arhaice, cu dominante ce ajung până în prezent, face posibilă pierderea între tainele lumii și de aceea sînt senin acceptate, în special de comunitatea satului, pentru că „acolo se- tea de mîntuire se vindecă, sîngele și lutul se con- topesc și în serile liniștite... peste natură și om plutește același duh ocrotitor” 1).

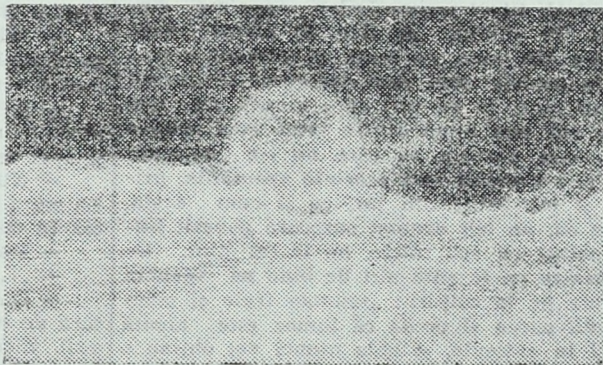
Oamenii răspund prin simplitate și creează o „imago mundi” care în folclor este constituită din totalitatea miturilor.

Tradițiile ritualurilor și creațiile populare din Madagascar presupun existența mediului genetic al etniilor; temporal, prin circumstanțe care țin prea puțin de istorie, în creația malgășă se regăsesc mari vechimi arhaice.

În aparență sentimental, folclorul malgăș, pro-

povăduitor al unei etici cu finalitate agrestă, vizează esențe cu caracter general, iar prezența persoanei întii în părțile discursive ale ritualurilor este de o falsă subiectivitate, sentimentele fiind prezentate implicit. Creațiile orale, părți ale ritualurilor, cunosc toate modurile tematice, dar se preferă „dianoia”, deci există o predilecție pentru punerea în evidență a ideii, a gândirii poetice.

Parte a ceremonialului tradițional, poemul sau discursul ritual în faza formală, nu este o creație artistică sau verbală — doar o clasă de sine stătătoare; este un produs artificial unic, ce trebuie în- tii cercetat ca obiect în sine, apoi în contextul în care apare. Interpretarea se bazează pe sesizarea convenției care se reduce la aspectul comunicării, creația fiind o modalitate prin care se face comu- nicarea. Convenția este implicită în poemul luat separat, dar se relevă prin raportare la celelalte creații. Unitatea structurală de bază prin care se realizează comunicarea, poate fi considerată ca ar- hetip. „Imagine tipică sau recurentă... un simbol care leagă un poem de altul” 2). Arhetipurile ca gră- pări asociative se deosebesc de simbolurile simple prin complexitatea lor variabilă. Imaginea transfor- mată în arhetip a modului agrar de începerea a cul- tivării unui teren recent defrișat, este însoțită de ritualul cultului strămoșilor.

Literatura populară este puternic convenționali- zată, cu arhetipuri ușor de distins, probabil și datori- tă ritualului ce ajută interpretarea lor, iar prin aceasta nu se ivește pericolul împușinării sensuri- lor, fals chiar și în literatura cultă.

În tradiția malgășă, elementul de recurență a- pare în timpul ritualului. Elementul de dorință, per- ceptul, este localizat în partea orală, discursivă sau de invocare, a ritualului. Dorința generată de ne- voia hranei, a vindecării, sau aceea de a urma înal- tele precepte morale ale strămoșilor, este factorul decisiv în crearea unei forme adevărate de civiliza- ție.

În Madagascar se obișnuiește practicarea unui ritual deosebit. Pădurea este o zonă tabu care a- partine spiritual, strămoșilor; ei, sînt cei cărora îi se cere îngăduința pentru a defrișa pămîntul și tot de la ei este așteptată binecuvîntarea roadelor, hra- na, comunității. Categoriile realității din creația populară, poartă pecetea muncii și a dorințelor o- mului; terenul cultivat înlocuiește pămînturile ster- pe sau pădurile; este prezentă lumea animalelor do- mestică — păsări, vite, oi; sînt invocați strămo-șii purtători de calități morale remarcabile. Omul nu este conștient de natură; el se descoperă în munca sa care conține natura.

Ritualul și partea lui orală este, dincolo de ac- tul respectiv, mai mult decît dorința de fertilitate, victorie, posedare a unor înalte calități morale (în ritualurile denumite „tromba”, „bilo” etc.) — este repulsia față de dușman, sterilitate, trăsături mora- le reprobabile.

Ritualul luptei tinerilor din două comunități este de cîntece; cei victorioși sînt ovaționați, învingii au posibilitatea revanșei; la sfîrșit, reprezentanții ce- lor două sate, discută desfășurarea ritualului.

Prezentarea părții orale, conținutul exteriorizat, aparține unui membru al comunității. Tema este produsul etniei respective și conține eternul conflict dintre dorință și realitate. Contextul părții orale este moral, prezentatorul stabilind un raport de înțe- lere cu invitații, prin referire convențională la stră- moși și percepțiile lor. Simbolul arhetipal din par- tea discursivă este natural, prin apartenența la rita- tul și uman, prin finalitatea morală a părții orale.

Folclorul din Madagascar, are un element de- sebit de frecvent — apa. „Apa vieții”, prezentată în simbolica apocaliptică, apare aproximativ, cu același sens în tradiția populară malgășă. Apa limpede este simbolul fecundității, dar și un mijloc de invocare a strămoșilor. În perspectiva apocaliptică, singele cir- culă în corpul uman și al viețuitoarelor — la fel ca apa — în corpul universal; și în tradiția malgășă simbolul apei se poate prelunge în cel al singelui pro- venit din sacrificarea unor păsări domestice sau vite — tot în ritualurile de invocare a strămoșilor.

Creația orală are un limbaj concret, format de obicei din cuvinte scurte care mențin un ritm dis- cursiv cadent. Proza este frecvent folosită; accen- tuarea cuvintelor scurte, poziția accentului în cuvinte lungi, aseamănă poemele cu proza. Versurile sînt lungi și formează o vorbire colocvială în versuri; creația orală versificată, nu prezintă semnele unor preocupări pentru rimă.

Partea orală a ritualului poate fi redată împreună cu proverbe și zicători, pentru a evidenția ideile „discursului”, dar, de obicei, este independent de acestea. Ideea de cauzalitate apare deseori explicit.

În exemplul care urmează, se spune că vrăjitorul fals se agită pentru a dovedi că este unul autentic — numai dacă sînt prezenți oameni care să-l vadă; bătrînul își caută toiagul în casă, din obișnuința u- nei vieți întregi de a merge în pădure pentru a-și căuta vitele pierdute; invitații s-au adunat pentru că urmează sărbătorirea unui eveniment. Scuza pen- tru eventualele imperfecțiuni apare simetric, la în- ceputul și sfîrșitul creației orale.

1) Breazu, Ion, Studii de literatură română și comparată, Ed. Dacia, p. 208.

2) Frye, Northrop, Anatomia criticii, Ed. Univers, 1972, p. 122.

Pagină realizată de
CONSTANTIN VASILESCU și FLOARE BOBIC
cu colaborarea studenților malgăși din anul pregătitor

RITUAL

în ajunul zilei de schimbare a giulgiului (reînhumarea)

Vrem să vă onorăm, să vămulțumim!

Babe, nepotul dumneavoastră,
a părăsit satul vreme de cinci ani,
A păcat în străinătate să pescuiască învățăturii
și cunoștințe.

Acum s-a reîntors în țară bogat și cu mare știință,
Pe drum a cules niște fructe, a prins niște vînat.
Apoi a venit în satul strămoșesc pentru a aduce
punctul dumneavoastră,

Pentru a vă da dovadă de mărturisirea lui!

Noi toți împreună vă mulțumim! Și credincioși
obiceiului,

Vom veni la voi mîine, nu pentru a vă sînjeni,
ci spre a aduce ofrande!

Fiiți toți prezenți mîine!

Chemați-i pe cei ce s-au plimbat în natură!

Vă vom aduce liioțoli spre înlocuirea celor care
sînt vechi și putrezite.

Dar nu îndrăznim să deschidem ușa dumneavoastră
fără a ruga îngăduință, de aceea vom jertfi

Cinci boi și un taur, mîine, în fața casei voastre
Faceți aceste animale să fie liniștite,

să nu rănescă pe cei de față!

Sînt petru voi!

Începînd de astăzi, pregătiți-le

Faceți sărbătoarea să se desfășoare bine!

Traducere de RAMASY RAPHAEL

TE-AM ALES

Printre pomi, numai trestia de zahăr e dulce

Printre insecte, numai albina lasă miere

Printre fetele satului, ești cea care m-a cucerit.

Printre ochii căprui, ai tăi sînt cei mai frumoși

Te iubesc.

Nu cum iubește omul ușa. Îi place dar o bate

Nici precum omul iubește tutunul,

După ce l-a gustat, l-a aruncat.

Te iubesc.

Ca pe un pepene galben. Proaspăt se mîncă

Uscat mi-e utii

E ulciozul apei: spart mi-e util pentru valahia mea

Care mă ajută în vremea melancoliei

Dragostea mea e ca hainele puilor:

Nu sînt abandonate nici după moarte

★

Cine e înaintatea ta?

Nu știu, nu pot să-l ajung din urmă.

Cine e în spatele tău?

Nu știu, nu poate să mă ajungă.

Ce aștepți aici?

Nimic, eu privesc.

De ce plîngi?

Nu plîng am ceva în ochi.

Traducere de dr. F.O. RAZAFINDRAINOHY

ÎNDEPLINIREA PROMISIUNII

Voi ce stați departe, vă apropiați;

Voi, cei de aproape mă ascultați;

Cei de la munte, mergeți pe rîu în jos;

Cei de la cîmpie, veniți puțin mai jos.

Spre coarnele vitei trînghia e aruncată,

Vorba spre cine-o înțelege este îndreptată.

Fluturile este născut dintr-o larvă,

Vorba spusă, de părinți mi-e dată:

„Fiul meu, fă ce trebuie tăcut!”

„Inima îți spune ce ai de făcut!”

Vă povestesc de cunoștințe din străinătate

Celebrînd a lui Galenia posteritate. Știu,

La Antananarive e un polat și o poartă

Deschisă și închisă fără zgomet noaptea.

Eu adun cartofi cum face Kirijavoia —

Găsește cartoful, îndată-l și scoate.

Coșuri cu orez, carnea, o suță de arginți

Toate cu drag date. Acestea sînt

Vasul de miere ce-l umpli cu inima.

Piatră să nu fie, doar ploaie răcoroasă;

Boala să nu revină, copii crească;

Părinți, rămîneți tineri; trăiți cu nepoții.

Dacă ar fi clinchet, să fie bunăstare;

Dacă ar fi muget, să fie al unei vite;

Dacă ar fi plînsul, să fie de copil.

Fă casa mai mică, nu-s lemnele suficiente;

Eu opresc vorbirea, nu mai am cuvinte.

Text redat de RABOTOVANO PIERRE

INVOCARE

pentru săvîrșirea ritualului la naștere

Voi, toți strămoșii care sînteți pretutindeni!
Voi toți care ați devenit deja zei!
Voi toți din nord și din sud, de la răsărit și de la apus,
Auziți!

Veniți aici în această casă, ce ne-ați lăsat!
Noi urmașii Voștri sîntem dimpreună acum
după cum ne-ați spus atunci, pe vremuri!
Precum ne-ați stăruit, așa venim a vă ruga
Să ne ajutați, să ne apărați și grija să vă fie
asupra noastră!

Ne-ați sfătuit să vă chemăm la trebuință.

De aceea ne-am adunat acum.

Cazmaua își are minerul

Și pomul are rădăcinile sale,

Iar vorba trebuie să aibă pricina sa!

Pentru că băiatul cel norocos s-a născut și a

ajuns în satul strămoșesc

Iar mîine o să înfrunte o mare încercare.

Vom împlini obiceiul; vom face tăierea-mprejur

Și tierul e dușmanul vieții,

de aceea vă rugăm, apărați-l!

Faceți să fie sănătos, rana să i se vindece grabnic!

Indemnați mina celui ce săvîrșește!

Fie mina lui rece!

Pentru că vom lupta împotriva lanței mîine!

Pentru că vom ara „gebogo bagna”-ul

Faceți ca lucrarea să se desfășoare bine!

Faceți ziua să fie bună și prielnică!

Faceți să fim sănătoși toți!

Tinerii de căsătorie să întîlnească

cele mai bune însoțiri!

Cei care sînt căsătoriți să fie rodnici,

să aibă băieți norocoși și fete norocoase!

Pruncii să crească repede și să fie durduții.

Cei care se dau învățăturii să fie înțelepți

și știutori, să ajungă măreți!

Cei care muncesc să devină bogați!

De vor fi luptători, să nu fie răniiți de aimei.

și să nu se rănescă singuri!

Părinții și bunicii să trăiască mult timp,

să îmbătrînescă între copii înțelepți,

să cunoască nepoți bogați,

să se spele cu miere și să se desfete cu lapte!

Faceți-ne amari pentru boli și dulci pentru sănătate!

Să fim pizmuiți de alții și noi să nu-i pizmuiim!

Pentru toate acestea vă chemăm.

Ajutați-ne și apărați-ne pe noi!

Unu, doi, trei, patru, cinci, șase, șapte, opt, nouă, zece

Unu să fim uniți și să fim fericiți

împreună întotdeauna!

Traducere de RAMASY RAPHAEL

TABU DESTRĂMAT

(Cocoșul cîntă în fața porții,

Așteptăm oaspeți).

Cînd plantezi bananieri pe un cîmp mănos

Pregătești pămîntul și apoi cultivi.

(Nu sînt o libelulă purtată de vînt).

Îngăduiți cuvîntul, dragii mei părinți.

Fratele mai mare, el ține discursul,

Truda-l datoră celuia mai mic.

Nu sînt tată, cunoscător de vorbe,

Nici fratele cel mare, doar mezinut.

(Uitați sînt numai strămoșii nedemni).

Recunoștință străbunilor pentru marile familii.

Ei sînt întîmpinați cu orez și linguri.

Dar nevăzuți fiind, le închinăm o picătură

Mulțumim strămoșilor noștri darul:

Apa limpede și trestia de zahăr.

(Falsul vrăjitor se agită,

Oamenii privesc).

Moșneagul căutînd toiagul prin casă,

Umbă după vitele albe din pădure.

Noi strîngi sîntem aici cu toții

Pentru serbarea rodului ce vine.

(Vorbele nu au sfîrșit).

Îmi termin cuvîntul, dragi invitați.

Cu vorbele prea lungi se pierd

Ierburile-malte fac vitele pierdute,

tainicele lutelesuri.

Text redat de ROBOTOVANO PIERRE

din Anul pregătitor

DANIEL VIGHI

ISTORICUL

Băiatul cel mare al vecinului nostru are o sumedenie de apucături care de care mai neașteptate. Printre altele, este îndrăgostit de istorie și de aceea se plimbă pe malul râului și, în vreme ce noi ne scaldăm cu mare plăcere ca toți elevii aflați în vacanța de vară, el stă și urmărește denivelările de relief, adică cele mai mici movile ce apar din malurile abrupte, roase de ape. Scormonește cu un băț movițele de cîrțițe și se întreabă asupra stării lor și se chinuie să înțeleagă cum pot ele să stea în întineric și vara și iarna și tot el își dă răspuns, imaginându-și forfota lor oarbă prin canalele cînd uscate, cînd umede și eleioase, pe sub rădăcinile subțiri ale pașteii în căutare de rime și de gînganii. Dar cel mai mult stă el pe malul apei și-i urmărește tălăzuirea și curgerea. Cînd vine luna septembrie și apele verzi încalecă trunchiuri de sălcii prăvălitate în unde, noi bineînțeles că nu ne mai scaldăm, el însă rămîne printre lanurile de porumb și de floarea-soarelui, înțepenit la marginea malurilor și urmărește fața schimbătoare a apelor și a pămînturilor.

De obicei seara ieșim cu toții la stradă cu feliile mari de piine unsă cu untură de porc și cu bucăți sănătoase de ceapă verde în mînă și rîdem și ne zbenguim pînă răsare de după colțul casei luna mare și roșie. Uneori, istoricul, că așa am sîrșit prin a-i spune, renunță la hîrjoneli și ne părăsește fără nici un cuvînt. „Incotro” îl întrebăm câteodată și el dă din umeri, nemulțumit parca, și ne spune că are treabă iar noi nu cîntăm să-l luăm peste picior și ne vedem de treabă în pace, în vreme ce „dumnealui” se pierde printre gardurile caselor pînă ajunge pe malul râului unde dispăre sub poala sălcilor ca să se așeze, puțin încruntat, pe milul crăpat în felul unei table de șah. Pe urmă ascultă valurile și fișitul frunzelor de parcă ar aștepta un îndemn în stare să-l scoată din nemiscare. Abia după o bună bucată de timp pleacă spre casă și nu mai spune nimic nimănui, liniștindu-se.

Astăzi, mă despart ani lungi de acele frumoase zile de vacanță. Tot de atunci nu l-am mai văzut nici pe băiatul vecinului meu, pe „istoricul” nostru. Îmi amintesc dealtfel și acum de aceea minunata perioadă a vieții mele. De orele de clasă și de terenul acoperit cu zgură unde jucam fotbal. Intr-un colț al acestui teren am sărutat pentru prima oară și într-o clasă de la etaj am dansat întiași dată cu niște fete mai mari. Sint multe lucruri de povestit din viața unui om.

În vremile copilăriei istoricul cioplea nenunțate arme într-un butoi mare cu doagele uscate, răsturnat în așa fel încît aveam acolo un adăpost împotriva oricărui nepoftit. Stînsesem amîndoi în acel loc tot felul de lucruri vechi de prin podurile cercetate împreună la vremea amiazului, cînd toți stăpînii caselor erau duși la cîmp sau la uzină. Mi-am amintit de toate aceste zile trecute în cămară. Trebuia să caut ceva în cutărul de nuiele sortit să păstreze rechizitele școlare și, ca din întîmplare, am dat peste o compunere de-a mea din clasa a cincea sau a șasea. Spuneam în compunerea aceea că locuiesc pe o stradă frumoasă cu pomi mulți, pruni mai ales, și iarbă verde și că oamenii de aici sînt harnici. Dar nu numai strada mea este frumoasă ci și orașul cu forma asemănătoare unui buchet de flori așezat într-o vază umplută cu apă. Și mai spuneam că „eu și cu prietenii mei ne jucăm întotdeauna pe stradă și chiar lângă bodega din colț. Uneori acolo sint oameni beți, veseli sau nervoși. Noi însă avem comandantul nostru și organizăm războaie”.

În ce mă privește mărturisesc că am crezut întotdeauna în laturile frumoase din toate faptele de pe pămînt. Mai pricep că lucrările adevărate stau dincolo sau dincoace de lumea noastră și că

viața este întotdeauna trăită pînă la capăt de oamenii ei închiși în clipele prezentului acesta nesfîrșit. De fiecare dată însă, abia după ce a trecut o vreme mai lungă, faptele întîmplărilor frumoase capătă o greutate a lor, cu totul specială în ochii înțelepciunii celei de pe urmă spre care tind cu toată ardoarea ființei mele lăuntrice și mereu umbrită.

O astfel de întîmplare am trăit într-o seară anonimă de pe la începuturile tinereții mele. Mă întorceam împreună cu istoricul de la un cîmîtir pe unde obișnuiam să ne plimbăm, din cînd în cînd, cu o colegă de clasă, printre pietre și bănci. Deși ne făuserăm amîndoi de multă vreme tot felul de planuri, abia tirziu, în chiar ziua aceea, îndrăznise istoricul să întindă mîna spre umărul ei, renunțînd însă încurcat sub privirile temătoare ale fetei. Am încercat degrabă să alung încordarea bănuitoare dintre ei și am început să le strig că pot să beau puțină apă de la robinetul unei pompe așezată lângă o criptă hîrbuită, brăzdată de crăpături roșii, infundate cu mușchi. „Nu cred” a spus fata, scuturîndu-și codițele negre și, în vreme ce înghițeam fără poftă apa sălcie, i-am văzut sărutîndu-se sub poala unui pom din apropiere. Astăzi pot să spun că este bine în lume și că stergem degeaba praful de pe tomurile cu filozofii și predicatorii înțelepți dacă nu pricepem, măcar o dată, filele întîmplărilor anonime din totdeauna. Te chinui, aș zice, să alergi după adevărurile din lume, cu toate că sîrșești pînă a te opri la poalele unui pom oarecare. Te oprești și te simți bine. Și nu ești oare atunci, cel mai fericit în cea mai bună dintre lumi, cum spunea filozoful acela german pe care nu l-a priceput Voltaire și s-a grăbit să-i prezinte greutățile, primejdiile și mirăviile din jur, ca și cum acela, sau chiar eu, un leit drumet oarecare poposit lângă un robinet cu apă sălcie, nu le-am știut. Ba tocmai pentru că le știu alit de bine ne spunem unul altuia pe la colțuri: „scumpe frate și prietene, caută pacea și crede că lumea este făcută simplu și în armonie, și abia atunci vei obține o lumină și o mulțumire greu de cuprins în cuvînte și care va fi forța ta” adică „semnele deosebitoare de lume”, cum îmi spunea un amic mai zilele trecute, într-un moment de înaltă înțelegere.

În seara aceea ajunsesem cu istoricul sub sălciele de lângă riu, mînați de discuții și stări de suflet. Acolo mi-a mărturisit prietenul meu iubirea lui pentru vremurile de demult, lăsîndu-mă în voia nedumeririlor. „Stau seara, mi-a spus, în așteptarea unui semn din acele timpuri, în așteptarea unui nechezat de cal, a unui zăngănit de armă, a unei fețe regăsite sau cavalereste, a vreunei sutane, cenușii și peticeite”. Am rămas cu el să văd și eu. Am simțit într-un tirziu liniștea și adîncurile vremurilor trecute cum urcă înspre noi pînă în imediata vecinătate a frunzelor, a murmurului de ape, a plescăitului vreunui pește, a căderii micilor bucăți de mîl uscat care ni se agățaseră de pantaloni. Am tot stat așa pînă cînd am crezut că nu mai e nimeni în lumea întreagă și atunci am început să-mi imaginez cum cum ar putea arăta lumea părăsită de oamenii ei. Am văzut străzile pustii ale orașelului meu și apoi pe cele ale marilor orașe cu reclamele clipind încă și încă. M-am văzut pe urmă în alimentarele de la noi, în cofetărie, în magazinele cu stufe și-n măcelării. M-am văzut derulînd filme tehnice în liniștea sălii goale a cinematografului. Pe urmă m-a cuprins o melancolie la gîndul că fata cu codițe negre nu poate fi împreună cu mine ca să împărțim bunurile lumii și singurătatea goașă a zitelor și a nopților. Am mai văzut prăbușindu-se ici, colo vase de flori împinse de vînt și incendii zburînd noi de la vreun robinet de gaz.

Pot să spun că pînă astăzi îmi mai amintesc, din cînd în cînd, de vedenia de atunci. De aceea mă și opresc uneori din goana zilnică sortită fiecărui om de rînd și privesc în dreapta și-n stînga, mirîndu-mă de toate cîte sint. Nu stau însă multă vreme așa, mînat din spate de treburile de zi cu zi. În fapt, încep să cred că nu-i este tot omului să fie altcumva și poate că tocmai de aceea este bine în lume.

cu ea sub același acoperiș, și • lăsase pe Elena de dragul ei. Nu-i făcuse copii și nu-l bucurase decît primii doi ani. Trăise atunci pentru toată viața. Sima lui înnebunise. Avea în neam sămînța asta și se spune că-ar fi blestemat-o și mamă-sa la facere, că nu o dorise deloc.

Și Isidor n-a mai răbdat s-o vadă așa. I-a pus mîinile în grumaz și grumazul s-a învinețit. „S-a învinețit grumazul, grumazul. Uite ce frumos mai e...”. O mîngîia și îi spunea șiruri de cuvînte, multe cîte se spun într-o viață de om, cîte nu-i putuse spune pînă atunci.

Și ploaia cădea ropotitoare, aici în Săcani, peste dealul Fidăului, peste casa lui Ghindău și nevasta lui moartă.

— Isidor! Isidor!

— Să intrăm, n-aude, în necaz omu surzește.
— Ba io, ba, io nu mă duc!!
— Pii, miere-ntrăgă-n cap, ce țî-o fi venit acum?

— Asta-i lucru făcut, nu-i de moarte bună. Ascultă ce zice și tata. S-a visat cu Sima cum o împingea Isidor într-o fîntînă cu apă neagră și urită cu furca de la noi, și miereea tot striga să nu o omoare.

— Ștați această atuncea să crape inima în voi, cîți ești cu fricoasă la de-astea.

— Isidore!

— Nu te du — dădu bătrînul și el cu povața. Am visat-o și eu...

— Mă băgați în groapă cu prostiile voastre! Oamenii fără de cap. Că de știam cu cine mă înșor o lăsam dracu — înșurătoare și-mi luam lumea în cap.

— Țî-o luai tu, țî-o luai da scăpam și eu de tine. Că sărîntoc nu poți zice că n-ai fost, carte ai cită și mine, și apoi ce știi tu știe oricare.

— Nu țî-o fi rușine, să-ți spurci gura cu prostii. Eu mă duc. N-o fi bine să-l lași omul singur cu moartea în casă.

— Dumnezeu s-o ierte, Isidore! Murii?

—

— Da-i greu, greu al naibii... Și cu miere și fără de ea. A mea-i tînră și proastă. Ca și vaca din ocol. Zice că Sima, nevastă-ta n-a murit de moarte bună. Auzi bazaconiiile din capul lor. Da cum să moară o întreb? Bine zice ea, de alta decît că i s-au gătat zilele...

— Mai taci — zise Isidor bărbatului. Mai taci... Sta în fața morții pe scaunul cu spătar și-o priveghea.

— Mai taci...

— Tac, dacă vrei tu așa, tac!

...

— Așa zice nevastă-mea că a visat-o tată-său pe Sima ta azi noapte cum o scufundai tu în fîntînă, cu furca noastră ce țî-am dat-o eu acu-i anu la fin. Și ea striga după ajutor...

— Să taci că-ți dau și două furci numai să taci.

— Atuncea tac și nu te mai întreb nimic.

Numai că-l minca gura și nu putea tăcea barem o minută. Așa-i prinse dimineața.

Pe lângă casa Teodulii trecea acum apa tulbure, bulbucîndu-se. Ploaia ținea de o săptămînă, 7 zile din șapte. Se dusesse și podul din scinduri bătute-n cuie pe două tulpini lungi. Arțari și arini tineri, înghesuți unu într-altul stau stavilă prea mică în calea Nimanului. Cînd se umflă intră și-n gaură de șarpe. Și-apoi Bîngelul și riiturile de pe dealurile dimprejur îi sporeau curajul și înfățișarea.

Nimăneștenii erau obișnuți cu astfel de apucături, blestemau pînă se săturau, apoi priveau liniștiți pînă ce apa se hotăra să-i cruțe. Intrase-n curți și-n grădini, popa nu mai prididea cu rugăciunile către Domnul.

Și Isidor sta în toate astea pe malul stîng, dincolo de Josani către Fărcășești Nimanului — că satul era pe trei părți împărțit. Avea barba nerasă și palmele înfășurate în niște zdrențe murdare. Le ținea sub mantava de ploaie, arătîndu-le din cînd în cînd ochilor lui ca să i se facă mîntea și mai întunecată și apoi și le vîra din nou la adăpost. Iară din gură zicea verzi și uscate de i se vedeau dinții de viplă, doi puși de o parte și alta. Se chibzua în nebunia lui. Sima era moartă și-o omorise el cu mîinile lui. „Cu mîinile astea două, cu astea două...” Colțurile gurii i se dusseră în jos obrajii scofiliciți căzură și prinse a se

smiorcăi ca un copil. Din cu picioarele lovea din cu ură, cu disperare.

Și deodată geamătul mal înjunghiat. N-avea uscași, obrajii bătrînci rămăseseră înmărmuriți răgetele. Printre ele mă zitor.

— Mai taci, omule, mă-si de treabă. Ce țî de răgîtură — dădu Borei casei, de la poartă vreme Nimanu umflat și bătut.

— Dă-mi luminări.
mea, biata de ea dragă spunînd c-a murit. Și nu mai întreba nimic. Și-l puse după umeri. casa lui unde era frigă scîrțitoare.

— Așează-te și nu...
— A murit. Uite așa arată mîinile făcîndu-mea așa a murit. A vîntul mare cît un bivouac să mai știu zice. Sta nune. Apoi au venit îndes cu furca pe Sima.

Și iară începu a se intrase și de toate cele luase Dumnezeu minte de-odată:

— Da Andeea ta u...
— A murit și ea, de Andreea mea. Isidor în gol, murmurînd ceva.

— Soarele tău de vrei să spui! Și să tîne te știi de pe aci lăsat-o pe Elena.

— Nu, nu, da' de Stînii, Da' de undel

— Bine, bine, acuză-mă descurcăm.

Bore ieși în tîrnă că meșterea la iesle

— Du-te la Lena... iute, cheam-o să vină lăsat-o pe Elena.

— Nu, nu, da' de Stînii, Da' de undel

— Bine, bine, acuză-mă descurcăm.

Bore ieși în tîrnă că meșterea la iesle

— Du-te la Lena... iute, cheam-o să vină lăsat-o pe Elena.

— Nu, nu, da' de Stînii, Da' de undel

— Bine, bine, acuză-mă descurcăm.

Bore ieși în tîrnă că meșterea la iesle

— Du-te la Lena... iute, cheam-o să vină lăsat-o pe Elena.

— Nu, nu, da' de Stînii, Da' de undel

— Bine, bine, acuză-mă descurcăm.

Bore ieși în tîrnă că meșterea la iesle

— Du-te la Lena... iute, cheam-o să vină lăsat-o pe Elena.

— Nu, nu, da' de Stînii, Da' de undel

— Bine, bine, acuză-mă descurcăm.

Bore ieși în tîrnă că meșterea la iesle

— Du-te la Lena... iute, cheam-o să vină lăsat-o pe Elena.

— Nu, nu, da' de Stînii, Da' de undel

— Bine, bine, acuză-mă descurcăm.

Bore ieși în tîrnă că meșterea la iesle

— Du-te la Lena... iute, cheam-o să vină lăsat-o pe Elena.

— Nu, nu, da' de Stînii, Da' de undel

— Bine, bine, acuză-mă descurcăm.

Bore ieși în tîrnă că meșterea la iesle

— Du-te la Lena... iute, cheam-o să vină lăsat-o pe Elena.

— Nu, nu, da' de Stînii, Da' de undel

— Bine, bine, acuză-mă descurcăm.

Bore ieși în tîrnă că meșterea la iesle

MARIE-JEANNE JUTEA

NIMANU

(Fragment de roman)

Isidor Ghindău avea dinții de viplă. Era ud, ud de nădușeală. Sima se sbătuse urit. Odată a icnit grozav. Și mai odată l-a stat și lui inima în loc. Dar trebuie sfîrșită povestea. I-a pus mîinile în gît și-a strîns. Simeii se bulbucău ochii. Părea că se trezește. Il trecură florii. Cu voia lui Dumnezeu nu se mai auzea decît ploaia. Bogată ploaie și pentru roade și pentru morți. Pentru Sima Ghindău.

O lăsă pe petul lor din casa din fund și trecu către ocol. Se spălă în ploaie. Cămașa i se lipise de spate. Nici o clintitură pe obraz. Privea-n întunecime. Apoi deschise poarta de la drum și strigă la Păulești.

Intr-un tirziu, bătrînul acestora șontorog prin curte venind să-l întrebe care îi este căutarea.

Isidor spuse scurt:

— A murit Sima. Dă-mi niște luminări!

Omul își făcu cruce, bodegăni vrute și nevrute și

tot nu mai plecă să i le aducă. Se cumpănea de pe un picior pe altul.

— Dă-mi niște luminări, tu n-aiuzi?

— Hm, a murit, zici? Cum a murit, ha?

— Cum se moare...

— De moarte, moarte, zici?

— Adu-mi niște luminări, zic!

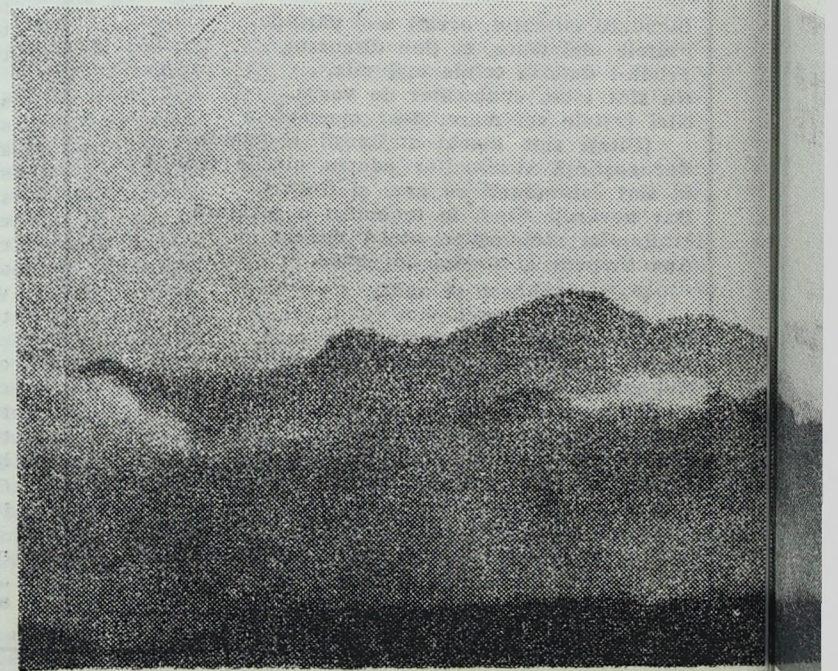
Bătrînul tăcu. Mai tuși spurcat de la țigări de vreo cîteva ori, apoi se întoarse în casă. Veni cu trei luminări. Una mică și mai mîncată, cele două noi și albe. Noi. Cumpărate din piață joia asta. Trimisese el anume pe fată să-i aducă.

Bărbatul luă luminările și plecă.

— De moarte bună zici? — Omul Păuleștilor tot nu se dumirea cum a murit Sima așa deodată la miez de noapte.

În casă, Isidor aprinse o luminare. O puse cu grijă la capul femeii. Aduse un lighean cu apă și un ștergar mare. Apoi începu s-o curețe de cele lumeste. Mai întâi picioarele, apoi coapsele, apoi pîntecul. Pîntecul ce nu rodise atîția amar de ani. Mai era caldă. O lipi de el și o sărută ușor pe umăr.

Cînd fu gata — numai era Sima — nebuna satului. Era Sima miereea lui de acum 10 ani. De 8 ani stătea

— În calitate de redactor la editura „Cartea Românească” singura editură a Uniunii Scriitorilor și apreciată ca fiind cea mai bună din țară, vă rog să ne destăinuiți secretul prin care mențineți această deosebită calitate a muncii de editare a actului scris.

— Dacă la editura în redacția căreia lucrez, s-au editat lucruri importante, s-au realizat datorită faptului că există o încredere totală a conducerii editurii în cei câțiva redactori (noi nu sintem decât un mănunchi de oameni: 5-6 redactori, un redactor șef și un director) și încredere a redactorilor în conducere. Adică sistemul normal în toate sectoarele de activitate, sistem care la noi, s-a aplicat diferențiat și anume: cînd aveam probleme foarte complicate pe care redactorul nu reușea să le rezolve singur, apela la referate externe, la sfatul altor redactori și totdeauna la deciziile redactorului șef și ale directorului. Cînd lucrurile ni se păreau simple, o afirmam și ni se acorda încrederea, ușurînd astfel drumul cărții spre tipar.

Deși pare simplu, nu este chiar așa: se știe că activitatea literară nu este cuantificabilă; părerea cuiiva despre un manuscris poate fi dreaptă și nedreaptă: apelîndu-se însă la părerea unui singur om, se evită în primul rînd, pierderea de timp, munca exagerată de îndelungată cu autorul și mai ales suprapunerea unor păreri contradictorii. Cînd o carte este declarată aptă de apariție, ea apare la editura noastră într-un timp relativ scurt.

Iată secretul nostru exprimat într-un mod suficient de confuz ca să certifice și calitatea mea de creator de versuri (confuze).

— La „Cartea Românească” se menține politica debuturilor prin concurs, volumele din această categorie fiind numeroase și constituindu-se îndeobște în puncte de referință pentru traiecul liricii noastre fiinere: ce simțiți față de debuturile din ultimul timp?

— Aș începe prin a spune cîte ceva despre ideea de concurs de debut. Cînd acum 7-8 ani a apărut această idee (nu se știe de unde) editorii s-au bucurat, părîndu-li-se că acest concurs este calea dreaptă echitabilă, de promovare valorică.

După părerea mea, concursul s-a dovedit, în timp, discutabil pentru selectarea cărților de publicat.

Înainte de concurs, autorul tînar și neexperimentat, venea la editură cu un manuscris pe care se lucra 1-2 ani, îmbunătățindu-l cu textele scrise în acest timp.

La concurs, autorii, mai mult sau mai puțin talentați, dar neexperimentați, își alcătuiesc singuri volumele. Răzbeșe, nu neapărat cei mai talentați, ci cei care știu să-și alcătuiască volumul.

După părerea mea, concursul nu e atît de bun pe cît pare, fiind uneori de-a dreptul inutil.

Ca și expresia „vis à vis de”, expresia „noul val” este perisabilă, nu are un conținut esențial. Noi valuri au existat tot timpul în literatura noastră, mai ales în ultimii 20 de ani. Debutanții, ultimilor 3-4 ani sînt buni, foarte buni... Este un moment fericit... un noroc al literaturii române de a beneficia de aportul altor tineri talentați.

Chiar dacă ei reprezintă un val, nu trebuie să uităm că literatura română este o mare, cu foarte multe valuri. Cînd despre val, știm cu toții, că el se ridică, apoi coboară și dispăre, rămînînd scriitorii adevărați care, de fapt, nu au venit și nici nu pleacă o dată cu valul. Talentul autentic, singurul în măsură să ateste competența în literatură, nu poate fi suplinit de o întovărășire numeroasă.

— Cum considerați că este mai recomandabil să se „între” în literatură: în grup sau individual?

— De la caz la caz... De rămas, rămîi, oricum prin propria individualitate.

De intrat poți intra singur — și astfel e mai greu — sau într-un grup de prieteni — de ce să evităm acest minunat cuvînt (prieteni) și să-l înlocuim cu peiorative suspecte (gașcă). E mult mai avantajos să mergi înainte avînd alături cîțiva prieteni care cred în tine, care îți dau încredere în momentele grele și cărora le dai și tu totul cînd par că sînt la capătul puterilor.

De rămas nu rămîni prin grup. Ar fi caraghios să afirmăm să Eminescu a rămas pentru că era în gruparea Junimii, sau Arghezi fiindcă a debutat în gruparea Macedonski.

Din ce grup fac parte Marin Preda... sau Shakespeare? Bach, unul din cei mai singuratici artiști, face parte din grupul Bach (?!) format din discipolii săi.

Iată că nu poate fi deloc condamnată formarea unor astfel de grupuri, sub numele oricărui creator, a cărui operă este valoroasă și trainică.

— Parafrazînd titlul unui volum de interviuri al d-voastră (Profesiunea de scriitor), vă rog să schițați o profesiune de credință ca poet, la acest sfîrșit de veac.

— O profesiune de credință este aproape la fel de dificil de conceput ca și o poezie patriotică. Se întîmplă doar o dată sau de două ori în viața unui poet să poată scrie o poezie patriotică autentică. Ambele sînt lucruri foarte intime și dificile.

În ce cred eu, de fapt? Cred în foarte multe lucruri: în soare, în lumină, în talentul multor tineri (uneori cînd închid ochii, cred și în talentul meu...), în bunătatea soției mele, în puterea de viață a tată-

lui meu, în viitorul care poate fi așa cum îl vreau eu și care nu va fi așa cum îl vor cei răi și fără minte.

În legătură cu viitorul, aș evoca o idee privitoare la filmele cu Stan și Bran, reluate în urmă cu cîțiva ani, într-o lungă serie, foarte mult apreciată. Aceste filme au plăcut chiar mai mult decît cele ale genialului Chaplin, în pofida raportului invers de talent.

Toate aceste copilării, năzdrăvănii, „prostii” cu Stan și Bran, plac la orice vîrstă.

Începînd cu o greșală neînsemnată a unui nevinovat, aceste pelicule redau cearta tot mai amplificată, ce se soldează în final, cu (nici mai mult nici mai puțin decît) distrugerea lumii...

De obicei, toți cei care participă la respectivele catastrofe, stau și se uită unii la alții, năuciiți, întrebîndu-se ce au, de fapt, unii cu alții.

Acesta este, pentru a ne întoarce la profesiunea de credință, tabloul primelor două războaie mondiale, (să sperăm că al treilea, bine pregătît, nu va fi totuși) al dușmăniei secolului XX, bazată pe o motivație puerilă. Iată cum secolul XX este (și) o poveste cu Stan și Bran. Știînd că actualul nivel al înarmărilor permite uciderea fiecărui individ de 6 ori, ne dăm seama că sintem în plină poveste cu Stan și Bran. Deși nu am aflat răspunsul la întrebarea „cum poate fi a șasea moarte?”, ne îndreptăm cu pași siguri către potențialitatea celei de-a șaptea.

Iată o perspectivă care nu poate decît să ne încînte: poate a șaptea moarte va fi mai veselă.

Profesiunea mea de credință nu se poate desprinde de toată această realitate. Aș prefera să trăiesc într-un secol al lui Charlot, acest personaj rațional, ce nu se răzbuună decît pentru un motiv foarte serios, cu o atitudine politică fermă, clară. Am putea spune că Charlot este un marxist, nu în gîndire ci în faptă.

Uitîndu-ne pe ultima pagină a ziarelor ne dăm seama că (vai!) nu este secolul lui Charlot, care, deși nu era comunist, înțelegea multe din laturile luminoase ale comunismului.

Tot ce mai putem face în cei 19 ani rămași din acest secol, este să sperăm în mai bine...

— Cum vedeți poezia română în contextul unei posibile poezii europene?

Poezia română nu este prea bine cunoscută în străinătate.

Poezia română este poezia unui popor de peste 20 de milioane de oameni. Ea se poate dezvolta înfloritor, chiar și fără a fi cunoscută.

Nu știu în ce măsură cunoaștem tot ce trebuie să cunoaștem. Este evident că teoria sincronismului a lui Lovinescu este și va rămîne de actualitate. Aș sublinia totuși că deama năiformații, nu implică a-tit scriitorii, ci mai ales oamenii de știință.

Consider că poezia română este foarte bună, și afirm aceasta fără nici un fel de complex de inferioritate față de poezia altei națiuni.

— Nu credeți, deci, în existența vreunei crize a poeziei noastre aflată în pragul nașterii unei noi generații?

— Generațiile poetice se nasc, dar nici una nu va putea rezolva toate problemele omenirii și nu-l va depăși pe Eminescu. Nu cred că există nici un fel de criză a poeziei. Există doar o criză a receptării ei. Nu există nici în lume și nici la noi publicul pe care poezia și l-ar dori. Au existat perioade istorice cînd poezia a avut un public numeros și de foarte bună calitate. De exemplu în Franța, în timpul Rezistenței, cînd se aștepta din partea poezilor cuvîntul de ordine, sau în anii 68-70. În general, însă, volumele de versuri nu se bucură de o reală audiență, iar mijloacele mass-media-ei răspîndesc de cele mai multe ori produse de proastă calitate, needucînd gustul cititorilor. Singura fațetă a crizei este aceea a tirajelor (uneori) mici. Dar să nu uităm că și Eminescu a debutat în 1.000 de exemplare la editura Saraga — lași în 1884.

Deoarece mai niciodată omul de pe stradă n-a fost interesat de poezie, este datoria poezilor să-l tragă de mîneacă și să-l oblige să devină atent, printr-o poezie de cea mai bună calitate și nu prin (pseudo-) acte de curaj de mîna a nu știu cîta sau prin scandaluri de operetă.

— Fîndcă prilejul acestei discuții este faza finală a Festivalului Artei și Creației Sudentești, și fîndcă ați fost în juriu, vă rog să ne faceți o „radiografie” a acestei secțiuni de publicistică și creație literară?

— Aș sublinia pentru început, faptul că revista Forum Studențesc a fost unanim apreciată drept cea mai bună publicație studentească de profil general. Dacă juriul ar fi fost compus doar din mine, și suplimentul Paradox, ar fi luat tot premiul unu. Nu s-a făcut totuși o nedreptate, deoarece nu e bine, chiar dacă Banatul e fruntea, să stea pe primul loc doar timișorenii.

Organizarea festivalului a fost excepțională.

Mi-a plăcut foarte mult și prozele lui Lucian Petrescu. Ele covedesc o mare disponibilitate, poate chiar prea mare. Mă gîndesc că pentru un talent deosebit ca al său, ar fi util, încă de pe acum, să se stabilească niște puncte fixe și niște încercări de făcut din toate cele potențiale. Pericolul ce-l pîndește este prea marea răspîndire. Ar fi bine să-și aleagă un teren sigur, pe care să-l „sape” lungă vreme, poate chiar toată vremea.

MARIUS MORARIU

întreagă se împarte acum în două mări cetăți, îmbrățișate mut într-o luptă fără repaos. Pe de o parte turnuri, creneluri și metereze negre învăluite în miasmale sulfuroase ale mlaștinilor posomorite și, de cealaltă parte, licărirea blindă și liniștită a turnurilor subțiri și grațioase ale cetății albe, învăluită în strălucirea vie a luminii spirituale. Aceasta din urmă este sediul Omului Universal, modelul desăvîrșirii totale intrupat în cavalerul dotat cu posibilități fizice și militare absolute, puse în slujba idealurilor nostalgice ale liniei drepte, menită să se închidă, la sfîrșitul timpurilor, în propria ei cauză, copiînd modelul sacru al cercului intangibil și etern. Cavalerul total, ca imagine reiterată a Omului Universal, încearcă (conform unor străvechi modele mitice) să locuiască în întregime contingentul pînă în vecinătatea imediată a transcendențelor divine epuizînd, în acest fel, întreaga scară a posibilităților omenești, în dubla lor ipostază, de acțiune vitejească și de contemplație înaltă.

Opusul acestui prototip celest este locuitorul cetății dintre mlaștinile și apele verzui și sulfuroase, sediul forțelor demonice care contrabalansează efortul către absolutul divin al ostașului cavaler. Sub manta nopții, acoperită de nori și ceață — aliații naturali ai lumii infernale — cele mai neașteptate fapte răuvoitoare se pot petrece. Zborul frînt și mut al liliecilor instituie ambiguitatea și lipsa sensului clar care, singură, poate aduce în cetate forțele nestăpînite și întunecate. Neputința cuprinderii în cuvînt și în semnificații sigure atrage după sine invazia monstruoșităților de tot felul. Or, să ne amintim, liliacul este un hibrid, un soarece-pasăre, o natură duală unită în ciuda ordinii naturale, un androgin așadar, imagine schimonosită, caricată a preafrumosului șarpe cu aripi și a impunătorului dragon înaripat. Întinderile întunecoase ale nopții de afară sînt străbătute de vrăjitori călărînd țapi păroși și mirositori. La sabat, Satan se arată oștîlor sale sub chip de țap înveșmîntat în fel păgîn, cu șalvari și cu diademă între coarnele răsucite se-met. Un briu lat din șerpi sacri, sculptați în jad prețios, îi înconjoară mijlocul și un iatagan îi strălucеște în dosul aripilor negre rămase așa ca amintire eternă a prăvălirii sale din ceruri. Timpul adunărilor vrăjitoarești coincide cu noaptea sabatului, momentul depin al celei de a șaptea zi a creațiunii, cînd spiritul lumii se odihnește, permițînd invazia oarbă a forțelor malefice cu delirantele lor serbări orgiastice revărsate asupra blindului univers casnic. Locul întrunirilor blestemate îi oferă pătura sau poiana luminată din plin de luna ajunsă în plînătate dogoritoare a discului ei întunecat de nesigure siluete diavolești. Conducătorul oștîlor adunate sub bezna desigurilor haotice reflectă dimensiunile destructive ale planetei Saturn: simbol al căderii în dezordine și nesigurante apăsătoare. Lumina palidă a îndepărtatului astru patronează necazurile și patimile sordide de prin mahalalele desfundate ale cetății (astfel) cuprinse, noapte de noapte, în brațele pervertirii și cupidităților subceleste.

Faptul, cu totul special, cînd podurile cetății se ridică, este momentul ultim al inserării; șanțurile adînci și înguste cu apă și meterezele vechiate de străji hotărîte exprimă gestul clar al tăierii oricărui canal comunicațional: între cei dinăuntru și cei dinafară se creează o tensiune irevocabilă și fără sorți conciliatorii. Stingerea ultimelor luminii ale asfințitului trezește, de prin văgăuni baroce și terfiante, malformațiile spirituale ale unei lumi cu ascunse nostalgii antice pentru că, să nu uităm, lumea mitologiei greco-latine se transformă în Evul Mediu în opusul ei ca în celebra întrupare a lui Ianus Bifrons — zeul teluric îndreptat concomitent spre două realități distincte prin dublul său chip. Pentru omul medieval, păgînatatea antică este sediul prin excelență al marilor oști satanice cu totul îndepărtate, prin bezna ignoranței idolatre, de lumina strălucitoare a marilor entități transcendente. Dintr-o lume a armoniilor și a proporțiilor: înalte, antichitatea se vede acum metamorfozată în sediul forțelor orgiastice și demonice contrapuse verbului divin. Cu toate acestea armonia universală datorează la fel de mult bunătății absolute divine cît datorează laturii opuse ei. Altcumva echilibrul n-ar mai fi posibil și viața și-ar falsifica fundamental tentațiile justițiare. Omul are libertatea să aleagă între bine și rău. Reflexul acestei credințe în realitățile suprasensibile constituie însuși nodul calitativ al unei lumi ocupată de problemele salvării prin spirit și metafizică. Aceste tentații se inseriu, la rîndul lor, în albia pasionantei istorii spirituale a lumii. O lume chinuită să rezolve problemele marilor „de-ce”-uri metafizice. Trebuie (ne vedem nevoiți) să ne reîntoarcem la a spune că cercul nostru, astfel întemeiat, tocmai aceste lucruri ar vrea să le urmărească după, măcar, puțină extensiei sale diametrale. Lumea foșnește de spirit doar atunci cînd își radicalizează propria gîndire pînă ajunge să se refere numai la sinele ei, într-un autarhism total și nepotolît. Dacă nu se întîmplă așa, pedeapsa este aceea pe care Ioil o prevestește dușmanilor cetății, pentru că, în adevăr, lipsa deschiderii atotcuprinzătoare spre spiritualitatea lumii, seamănă cu rătăcirea cea de pe urmă prin ținuturi uscate și pustii, fără animale care să treacă prin fața arcului și fără pomii binecuvîntați prin roadele și prin umbra lor întremătoare.

PENTRU A FACE PORTRETUL UNEI PĂSĂRI

de Jacques Prévert

Pictează mai întâi o colivie
cu ușa deschisă
pictează apoi
ceva drăguț
ceva simplu
ceva frumos
ceva util
pentru pasăre
agățată apoi pînze de un copac
într-o grădină
într-un jăget
sau într-o pădure
ascunde-te după copac
fără să spui ceva
fără să miști.
Cînd pasărea vine
dacă vine
observă cea mai adîncă liniște
așteaptă ca pasărea să intre în colivie
și cînd a intrat
închide ușa cu pensula
apoi
șterge una câte una gratiile
avînd grijă să nu atingi vreuna din penele
păsării

Fă apoi portretul copacului
alegînd cea mai frumoasă dintre ramurile
sale
pentru pasăre,
pictează apoi frunzișul verde și prospe-
țimea vîntului

praful soarelui
și zgomotul animalelor ierburii în căldura
verii
iar apoi așteaptă ca pasărea să se decidă
să cînte

Dacă pasărea nu cîntă
e un semn rău.
Semn că tabloul e rău
însă dacă ea cîntă, e un semn bun
semn că-l mițeți semna
atunci smulgeți încetîșor

Profilul „dansant” al unei generații

În mod peiorativ sîntem catalogați drept „generație disco” sau generație în „blue-jeans”. Aceasta, deoarece fenomenul disco a devenit un (trist) fenomen de masă, deși muzica disco e tot mai comercială (slabă), iar blue-jeans-ii se poartă cu un fanatism exacerbat, în ciuda prețului în creștere, invers proporțional cu calitatea. Pentru a găsi rădăcinile de fond ale acestei situații, am deschis în mijlocul studenților de la Universitate și Chimie, solicitîndu-le răspunsuri la întrebările:

a) Mergeți la disco? De ce? b) Purtați blue-jeans? De ce?

Am reținut cîteva răspunsuri edificatoare pentru profilul interlocutoarelor:

a) Nu, nu se potrivește caracterului meu de femeie serioasă. b) Da, îmi place croiul (Zimmerman N., III EI).

a) Da, îmi place să mă uit la oameni: cum se îmbracă, cum se mișcă, etc. b) Da, sînt foarte rezistenți. (Bordea C., Chimie).

a) Da, îmi place dansul și să flirtez. b) Da, mă simt bine cu ei și consider că-mi stau bine. (Codrean F., II EI).

a) Nu, consider că e foarte neplăcut

Moisil

Din inițiativa Colectivului Esperanto — Interlingvistică, Comitetul sindical al Universității din Timișoara a organizat un simpozion; Omagiu lui Grigore C. Moisil — eminent matematician, logician și om de știință român de la a cărui naștere s-au împlinit anul acesta 75 de ani. Personalitatea ilustrului savant a fost evocată de către fratele său prof. dr. George Moisil de la Institutul politehnic din București și de către prof. univ. dr. Dan Papuc (UT). Despre modernitatea gândirii filozofice și științifice și despre viața și diversitatea preocupărilor marelui savant extinzîndu-se de la matematică și lingvistică pînă la economie, pedagogie, învățămînt, interlingvistică și esperanto a vorbit lector dr. Minerva Boeşa (UT) și conf. dr. Cezar Apreotesei (I.A.T.). Lucrările simpozionului au fost conduse de către conf. univ. dr. Lucia Atanasiu președinta Comitetului sindical iar din partea celor prezenți a mulțumit invitatului George Moisil, precum și celorlalți participanți la simpozion, conf. univ. dr. Otto Aczel (UT).

IOSEFINA BALATH

„REUNIENS”

Dacă MIȘC DRAGOI, ROLAND GHEBASIM, SORIN GULEA și LADISLAU SCHWARTZ nu s-ar fi întîlnit în amfiteatrele aceluiași aspirații spre împlinirea unui crez frumos, n-ar fi existat nici

una din penele păsării
și scrieți-vă numele într-un colț al
tabloului.

VISĂTORUL

de Antonin Artaud

Visurile-mi sînt — înainte de orice — o licoare, un fel de cloacă grețoasă în care mă arunc și care poartă însingurate bucăți de mică.

Nici în viața visurilor mele, nici în viața vieții mele, nu ating înălțimea anuntor imaginii, nu mă eșez în continuitatea mea.

Poate visurile mele sînt fără ieșire, fără vreun castel puternic, fără planul vreunui oraș. Un adevărat iz stătut de membre tăiate.

De altfel, sînt prea informat asupra gândirii mele, pentru ca nimic din ce se petrece acolo, să mă intereseze: nu cer decît un lucru, să flu închis pe vecie în gândirea mea.

Cît despre aparența fizică a visurilor mele, v-am spus-o: o licoare.

PENDUL

Nu sînt un secerător, orice s-ar spune.
Îmi așez pe genunchii luna, logodnica
și ceasul păstorului sună în vreun colț
în spatele paravanului pictat al colinei
Sub înverzite frunze ale cerului pustiu.
Încep să mă gîndesc că e negreșit mai
bine a doza,
Lenta instalație a vinului înnegrit al
indoielii.
Pe potecile înfîșate ale cerurilor
incrucșate
Decît a fi această piatră aruncată în apa
liniștii,
Această piatră de sunet în așteptare și
indoială

Traduceri realizate de
DORIN MURARIU

pentru o fată să stea ca la licitație. b) Nu, sînt mai feminine fustele. (Cocoru G., II FC).

a) Da, pentru că uși de toate. b) Da, sînt practici (Greșner J., Chimie).

a) Nu, e înghesuială și nu-mi place să dansez. b) Da, rezistă în împrejurări dificile. (Moș E., III EI).

a) Nu, nu-i place prietenului meu. b) Nu, pentru că nu am. (Frumoșu V., III EI).

a) Da, îmi place atmosfera: muzică, dans, prieten. b) Da, nu trebuie călcați. (Iovănescu A., III Matematică).

a) Nu, pentru că acolo sînt indivizi neserioși. b) Nu, am doar o pereche bărbătești care nu-mi plac. (Rimmshneider N., III EI).

a) Da, îmi place muzica, dansul, înghesuiala. b) Da, pentru că poartă toată lumea. (Miclău V., III FC).

a) Da, este o modalitate de a-ți forma un prieten. b) Da, pentru că se poartă. (Mitar E., III EI).

LILIANA BORLOVAN

grupul „REUNIENS”. Cînd faptul s-a petrecut — cam prin vremea cînd toamna primelor examene contrabalansa bucuria unei mari reușite în viață — nimic nu mai putea să-i despartă. De atunci „Reuniens” a parcurs anii studenției alături de noi, s-a integrat în universul nostru spiritual, chiar și în cele mai umbrite unghere ale sufletelor celor care i-am iubit și i-am simțit aproape iar acum, cînd cei patru componenți sînt pe ultimele trepte ale existenței lor universitare, ne simțim cu toții datorii să le închinăm crîmpele de simțire frumoasă și un munte de recunoștință.

„Reuniens”-ul, un nume care „reunește” sub cupola sa de sensuri talent, dăruire, prietenie și mult respect pentru noi, cei cărora se adresau atunci cînd schimbau amfiteatrul cu sala de spectacol, stetoscopul cu chitara, muzicuța sau tamburina, propriile trăiri, dorințe, necazuri sau bucurii cu minunatele culori ale muzicii, cîntată din suflet.

N-au căutat strălucirea, n-au forțat spectaculosul, s-au ferit de celebritatea publicitară dar au strălucit în momentele cînd cele câteva zeci sau chiar mii de persoane care-i ascultau își simțeau toate porțile sensibilității deschise către muzică, către frumos.

Pentru ceasurile cînd ne-au făcut să uităm necazurile cotidiene, să ne simțim egali cu toții, mai buni și mai drepi, mai sinceri și mai frumoși pe diavăntul și pe dinafară, mai colegi și mai prieteni, le sîntem adînc recunoscători și le vom păstra un loc de preț între cele mai frumoase amintiri ale studenției noastre.

DANIEL BUMB

O seară pentru sport

— așa cum a fost —

În mijlocul altor probleme, întrebări și nesiguranțe, sportul înseamnă pentru toți oamenii o invazie de lumină, o reînnoțire la lumea de aur a copilăriei, încrederea în rațiunea și frumusețea existenței. Dar, înainte de toate, sportul a însemnat triumful păcii, pentru că războaiele și întrecerile sportive s-au dovedit întotdeauna incompatibile. Regretatul scriitor Teodor Mazilu spunea că „atunci cînd olimpiadele există, glasul războiului amuțește”.

Istoria sportului se confundă cu nevoia omului de armonie și echilibru, pentru că în fiecare ființă omenească există nevoia de puritate, de joacă, de contopire cu legile naturii.

Mijloacele moderne ale civilizației, presa, radioul, televiziunea, i-au amplificat dimensiunile, au transformat stadioanele într-un loc de prietenescă și veselă întîlnire a noastră, a tuturor. În acest fel și spectatorul din orice parte a lumii devine un participant la întrecerile sportive, martor ocular al luptei pentru noi recorduri.

Sportul are o istorie. Și, ca orice isto-

— Steaua, rugby — Grivița Roșie, handbal — Steaua. Cît despre fotbal — „nici una dintre echipele noastre de club au merită deocamdată încrederea totală”. A făcut și o plăcută surpriză publicului — 20 de minute cu Bjorn Borg și Mariana Simionescu, în filmul fericitului moment al căsătoriei!

★

O seară cu TEODOR MATEESCU... De o sobrietate tipic britanică, cunoscutul comentator de la Radio — Cluj-Napoca s-a adaptat perfect entuziasmului și exuberanței sălii. În urmă cu 10 ani, Teodor Mateescu își începea crâncina sportivă pe scena actualii serii a III-a a diviziei B, fiind ulterior unul dintre realizatorii acestui gen de emisiuni ale studioului clujean, de maximă audiență la sfîrșit de săptămîină. Publicul timișorean l-a adoptat repede, deși pentru mulți, Teodor Mateescu a însemnat pînă în seara de 25 mai doar o voce în undă. A vorbit și el despre handbalul românesc („mai este încă la nivelul lui Gruia și Gașu, dar handbalul internațional a evoluat enorm”), despre fotbal, deși („...mă

rie, și-a creat propriile-i mituri, pentru că timpul este cel care dă faptelor noastre dimensiunea mitului. Dar mai importante decît miturile sînt milioanele de oameni care regăsesc în sport nevoia de fericire, comunicare și copilărie. Da, acei sufletiști în mijlocul cărora omul de la microfon, cronicarul sportiv, are misiunea îngrată uneori de a-și acorda propria stare sufletească cu cea a milioanele de ascultători de la capătul firului. Chestiune de profesionalism. De pasiune. Și, nu în ultimul rînd, de respect. Pentru că publicul simte. Falsul. Minciuna. Ipocrizia. Și este în stare să-și uite foarte ușor idolii.

★

O seară cu CRISTIAN ȚOPESCU... Întîmpinat la scara avionului cu... idei pentru Tudor Vornicu, asul redacției sportive a Televiziunii a sosit la Timișoara perfect conștient de importanța întîlnirii care urma să aibă loc. „Cu studenții nu merg superficialitățile, așa că în avion mi-am făcut cîteva fișe. Sper tare mult în reușita acestei serii pe care o doresc deschisă și călă...”

Cîți dintre dumneavoastră știu că în vara anului 1961, într-un concurs de călărie, fiul Cristian, pe calul Gelu, se întrecu cu tatăl, Felix Țopescu pe calul Simplon, în fața spectatorilor din Călărași? În plină ascensiune sportivă, Cristian va opta pentru crâncina sportivă „schimbînd — așa cum spunea tatăl — cravașa ce i-o transmisesem cu microfonul emisiunilor sportive”. Dar asta se va întîmpla mai tîrziu, cînd va fi remarcat în postura de crâncă al hipodromului bucureștean.

De atunci am așteptat mereu pe ecranele televizoarelor genericilor emisiunilor de sport. Pentru că sportul, comentat de Cristian Țopescu, devine un adevărat festival.

În mijlocul studenților timișoreni, Cristian Țopescu a fost de o natură deosebită și o dezinvoltură remarcabile. A vorbit despre sport. Despre fair-play. Despre fotbal și handbal. Despre Năstase și Țiriac („au fost un fenomen și drept urmare va trece mult timp pînă la repetarea lui”). Despre preferințe (volei — Dinamo din vremea lui Derzei, baschet

cheamă Mateescu, nu Stănescu; lui îi puteți cere lămuriri cu privire la echipa națională...”), despre tenis.

Timișoara i-a lăsat o excelentă impresie și speră într-o revenire cît de curînd („M-a impresionat enorm acest spirit pro mass-media al junilor studenți timișoreni...”).

★

O seară cu NICOLAE SECOȘAN... „Nicese”, cum îi spun colegii de breasă, a devenit renumit prin profesionalism și imparțialitate (proverbială, uneori), deși mulți dintre noi îl asociem cu POLI. Cu toate acestea, și-a făcut debutul la un meci Steaua — Universitatea Craiova acum... 12 ani, student fiind în București. A fost firesc deci ca subiectul POLI (Cupa și toate celelalte) să-i revină aproape în exclusivitate. Optimism, bună-nădare, candoare. Și nu numai în voce...

★

O seară cu EMERIC DEMBROVSKI... Sau, mai bine zis, o seară a lui Emeric Dembrovski. Puțin surprins, emoționat ca un copil, acest spărgător al apărărilor din generația „Guadalajara”, a trăit o seară fericită în mijlocul unui public ce îl iubește și respectă. Avem nevoie în continuare de tine, „Dembo”! Fie ca momentul retragerii tale de pe gazon să fie marcat de clubul care te-a adoptat, printr-o sărbătoare sportivă de excepție!

★

Emeric Dembrovski: Nu știu nimic de statuia din Mexic!

Cristian Țopescu: Știu eu că se pregătește una în Timișoara!...

★

Amfitrionul serii — George Dinu — a fost foarte inspirat aducînd pe scenă doi foarte șugubăți în ale fotbalului — AUREL COHAN — doctor humoris causa — și CONSTANTIN MARASCU. Alături de aceștia, grupul REUNIENS a contribuit la realizarea unui minunat spectacol.

O seară cu Cristian Țopescu... O seară cu Teodor Mateescu... O seară cu Nicolae Secoșan... O seară cu Emeric Dembrovski...

MIHAI JUNEJA

Dăduse mină cu mine la librăria editurii ce o conducea...

Salutăm din spațiul acestei rubrici, un proaspăt redactor șef de editură...

Din Iași am primit un semn de amicitie. Cel care mi-l adresează...

și semne - un alt semn că Nichita Stănescu nu și-a uitat prietenii...

„Radiofenice”. De reținut, dincolo de calitatea unor spectacole...

Dumitru Mateuță, secretar de redacție la săptăminalul „Magazin”...

Scriitorul Dorian Grozdan este unul dintre martorii oculari ai atmosferei...

Tradițiile mișcării literare și artistice din Banat, faptul că aici...

Vă prezentăm pe autorul unor „minuni” gastronomice: pastramă, cîrnați...

Pe unul dintre bunii amici ploieșteni, ziaristul și șahistul Florin Gheorghiu...

Timpe n-a mai avut răbdare: Marin Preda nu este un obiect...

Eugen Simion

25 Mai, 1981

N-am mai apucat fericirea să-l ascult. La trecerea unei singure primăveri...

„Cînd mă analizez mă detest, cînd mă compar sînt mulțumit”?

Îmi pare rău că n-am scris eu câteva articole pe care le știu pe dinafară...

Și îmi mai pare rău că nu mite îmi aparține un splendid exemplu...

În 1937-39, un gazetar englez - i-am uitat numele, sau nu!

Ion Andreiță: „Către ce semnături sau articole aș fiind astăzi?”

Paradoxal, aș fi tentat să semnez unele „reportaje pe glob”...

În sfîrșit, întrebîndu-se asupra valabilității acelui aforism...

Altădată, în perioada inundațiilor din 1970, într-un reportaj...

N-am vorbit niciodată despre stea pînă acum, dar nici n-am să te pot uita...

rul universitar Corneliu Sturzu nu a uitat că aici în Banat are buni prieteni...

Îmi este deosebit de plăcut să scriu aici despre un eveniment editorial...

Pentru diploma lui la costă al tinerilor aici cititori...

șoara. Cine a fost prezent la librăria „Mihai Eminescu” a simțit...

Tăcerea poeziei este căutarea de sine a omului și mărturia regăsirii sale...

Indubit din fructe inimii, actual redactor și editor...

București 20 Mai 1981

și eternitate. Pentru Nichita Stănescu poezia este un mod concret și sincer...

Handwritten notes and signatures at the bottom right of the page.

te de mină trebuincioasă învățătorilor școlilor mici". „Primul compendiu de pedagogie” — continuă viguros o idee extrem de valoroasă, argumentată științific, de profesorul Petre Radu într-o lucrare precedentă, apărută în 1977 „Invățământul românesc în Banat până la 1800” — aceea că acum două secole în 200 de localități din această zonă se desfășura în-

înțeles: tonul rubricii de față nu se vrea nicidecum polemic. Polemica — dacă, subiectiv, transpare — e civilizație și nicidecum vendetă, încurcată în persoana celui alt și în persoana proprie, în ascunzături și incertitudini, în pretexte și subtexte. N-am dorit și nu am declarat că voi parcurge acest drum al scrisului în zile și haine de sărbătoare. Și, dacă ar fi așa, ar trebui să conteze nu cine, dar cum se argumentează. Ar trebui să polemizăm cu ceva, nu cu cineva. Sau cu cineva ca reprezentând ceva. Nu tinjese după noblețea ideilor. Nu mă obsedează subiectul din spatele obiectului. Cred, în continuare că civilizația scrisului rămâne pentru noi toți o acută problemă de moralitate. Altfel, categoric, ne vom afla într-un cerc, cu adevărat, vicios!

De Dragă Alina Măteș

Sunt în studiu în orașul Timișoara la palatul
de război, culoarea Florin, în orașul de
cliviu în jurul anului și de
în fața respirației în acea Panoslovica
nemulțumire de dintr-o vreme în jurul
Pietrii și neprieteni și ne-adunăm în un
am mline într-o ne-afla în jurul
ce nu a fost
Ați nu-am răsunat, de „Olimp și vovaleu”
cel de din a șaptes carte, botogala
-o Panoramă - a felii glingătare, pe unde
m-am răsunat am eu tot ce am avut a
m-am șut, fiind, pe unde în felul meu,
în hestere maure, din numai maure.

Mai departe
ce ar
dela
în jurul
canta de
Im
blum
de a
a vovaleu
cea de a
bi ce-a
vovaleu

dar, precum și
ma adunai și eu în
„Panoramă de dintr-o vreme”
/on băntu rido-a vovaleu
în abis, de Panoramă
în culvare - de Zăpadă
în în București pe strada
raie Pătruba de garată
în vovaleu în vovaleu în vovaleu
în vovaleu în vovaleu în vovaleu
mai departe alături de
vovaleu

● In exclusivitate Draga Mirianici! Ne întâlnim nu numai pe „coridoarele” redacției noastre. Să ne dăm binețe. Numai atât oare?! Din când în când, mai ales în fapt de seară ori ceva mai târziu — a fost să fie de astă-dată, ciudat, un îndemn al dactilografei Elena Borș, anul acesta la 21 mai 48 de ani (sper să fiu iertat pentru această destăinuire), care le păstrează cu sfințenie undeva acasă, ascunse, numai pentru ea — am răsunat încet, cu sfială, fie în original (asta nu înseamnă că știu limba sîrbă), fie în traducere versurile acestui extraordinar poet de expresie sîrbă: mai entuziast decât am fi bănuț, 41 de ani, laureatul premiului pentru poezie patriotică acordat de săptămînalul „Banatske novine”, împreună cu fratele său (Gioca) autor a trei volume: 1964 („Rime palpitate”), 1969 („Șirag de reverie”), 1971 („Poezii din ghiozdan”), iar „de unul singur”: 1973 („Momente lirice”) și 1979 („Ecoul cîmpiei”). Sub teacurile editurii Kriterion se află în aceste zile un volum de poezii pentru cei mici: „Cartea cu bucurii”. S-a născut aici în Banat, la Sîmăntinul Sîrbesc. Mărturisesc că nu sînt decît un întâmplător lector al poeziilor sale. Ceea ce însă pot scrie aici, acum, după ce am răsfoit o parte din foile dactilografiate ale manuscrisului „Minzul albastru”, volum aflat în lucru (prima traducere a poeziilor sale în limba română) este că talentul și „zgîrcenia” acestui coleg ziarist s-au unit de fapt într-un mare epos al dragostei de om, al setei evidente pentru ideal, al respectului profund față de propria sa vocație, pentru valorile perene ale timpului nostru. De ce această mărturisire? — Dintr-o mie și una de pricină, pe care mi-ar fi foarte greu să le înșir aici. Rămîne să fiu contrazis, eventual, după ce-veți lectura aceste versuri încredințate în avântul spațiului acestei rubrici. Așadar în exclusivitate pentru acest număr și următorul ale revistei, — DRAGA MIRIANICI:

Ea mulți ani! La supertorneul moscovit, cel mai tare organizat vreodată în U.R.S.S., Florin a ocupat locul cinci, fără nici o înfringere, performanță ce i-a adus ca trofeu un superb serviciu de... voadă, din partea ziarului „Sovietski sport”, pentru cel mai bun rezultat obținut de un jucător străin. Viitoarea escală a colegului din vremea liceului — Baden Baden (R.F.G.), unde în prima deoadă a lunii Iulie va fi organizat un mare turneu internațional de șah, al cărui cap de afiș va fi Viktor Korcinoi. Dacă mi-aduc bine aminte învins, la masa de joc, de fostul portar al echipei de handbal a liceului „Ion Luca Caragiale” din Ploiești.

● Aproape de finalul rubricii și o informație, sper de larg interes, primită de la inginerul Vasile Bulucea, ministrul transporturilor și telecomunicațiilor. În actualul cincinal în domeniul radiodifuziunii vor fi instalate un mare număr de stații de radio, din care 33 în gama undelor metrice (ultrascurte) pentru programele I și III. În ceea ce privește televiziunea, în primul rînd se va extinde aria de acoperire a programului I, prin instalarea mai multor stații și translatoare, iar programul II va fi extins cu încă 16 la sută, fiind amenajate și pentru acesta un însemnat număr de stații. Așa cum s-a prevăzut, în curînd se va introduce televiziunea în culori pe cîteva stații ale programului I.

● A apărut primul compendiu de pedagogie! După aproape cinci ani de stăruitoare eforturi în culegerea și redactarea materialelor, profesorii timișoreni Petre Radu — șeful sectorului învățămînt de stat la secția propagandă a Comitetului județean Timiș al P.C.R. și Dimitrie Onciulescu — acum pensionar, au editat, sub egida Casei corpului didactic, o carte de excepție pentru istoriografia pedagogică românească. „Primul compendiu de pedagogie” — prezentat într-o aleasă ținută grafică pe spațiul a două volume, 829 de pagini, aduce, incontestabil, în registrul valoric al realizărilor domeniului, prezența unei reușite. Cartea reprezintă transpunerea în alfabet latin a primului manual oficial de pedagogie în limba română scris în caractere chirilice și, dă-tînd, în mai multe versiuni, din a doua jumătate a secolului al 18-lea. Lucrarea este traducerea în limba română a „Compendiului de pedagogie și metodică”, elaborat și publicat în două volume, la Viena în 1776-1777, de Teodor Iancovici de Mirievo în slavono-germană pe baza studiilor de pedagogie și metodică ale lui L. Felbiger, reformatorul învățămîntului austriac, studii pe care le-a tradus, prelucrat și adaptat în această lucrare a sa, avînd ca titlu: „Car-

vățămîntul în limba română. O alta carte aflată în prezent pe masa de lucru a celor doi profesori timișoreni, „Invățămîntul oral din Banat” va întregi, desigur, prin importanța sa, ceea ce deja avem acum pentru lectură (și nu numai pentru atît). „Primul compendiu de pedagogie” — de-o importanță ce iese din comun, plasează în dezvoltarea învățămîntului și gîndirii pedagogice românești rosturi profunde, purtătoare ale unor relevante semnificații de epocă. Felicitări și multă sănătate autorilor!

● Versurile verii le-am reținut din paginile revistei „Amfiteatru” (nr. 5, mai 1981):

„...Tehnica, sigur, tehnica / tehnica, desigur! / Am apucat tehnica și i-am răsucit gîtul: / nimic, nici o picătură de sînge. / În ce-ți moi penelul / dacă din tehnică nu curge / nici o picătură de sînge? / Penelul, penelul, ha, ha, penelul!”

Înțeleg strădania lui Ion Bogdan Lefter, membru al Cenaclului de luni din București, de a ne prezenta tehnica drept un aspect esențial al poeziei. Dar asta nu scade hazul. Cu atît mai mult cu cît „fuga condeiului” lui I.B.L. naște în aceleași pagini efecte comice. „Profesionalism și valoare” — o mare nostimadă! „Profesionalism și valoare” — sau cuvinte înșiruite ce sună... a prețiozitate, scrise în vulturi nesfîrșite, cu ambiția declarată de a spune foarte „altfel”, ceea ce știam de fapt corect despre desfășurarea ediției din acest an a Festivalului artei și creației studentești — secțiunea Publicistică și creație literară Suceava, mai 1981. Ion Bogdan rămîne de această dată... lefter nu numai în poezie, dar și în încercările de a-și formula așa-zisele judecăți de valoare asupra momentului „Suceava '81”. Nu e timp acum de indoieli, dibuiri și scepticisme. Să fiu bine

CIMPIA NATALĂ

Cîmpia mea natală, tu fluturi grine verzi,
cînd mă despart de tine, cînd mă întorc la tine,
e nemaipomenită splendoarea-n care pierzi
copiul care pleacă, bătrînul care vine.

Nu te-am văzut niciodată duminică ca azi
și-aș vrea să fii la fel cînd eu voi fi departe,
căci eu sînt tot țărînul ce vede-n spice brazii,
cîmpia mea natală, pămîntul meu de moarte.

Sub cerul tău senin acum și-ntotdeauna,
Semănătorii-aruncă semințe dulci de zar,
cîmpia mea natală, și sîntă ca și muma,
tu mă primești cu lapte și pîine la hotar.

Traducere: VASILE VERSAVIA

BĂTRINII

Din zi, bătrînii noștri-ncep să intre
'n vecie, cite unul, cite doi,
ca niște vechituri unite printre
altealte-ntr-un pod, la noi
Se duc întinși, de parcă-i cheamă soiri

de treburi, de corvezi și daraveri,
de parcă grindini vin din negre roiuri,
să măture belșugul unei verii.

Cînd pace e în aer și pe ape
și-ocolu-i plin de vite și de prunci,
iar fericirea pare-a fi aproape,
tu stea a lor, în hăuri mi te-arunci,
stîngîndu-te...

Ci-n urmă-le se-alege
iubirea lor ce cheamă după noi;
ei au ținut cuminți străbuna lege
și au primit și rosturile noi.

Ne lasă-averea greu agonisită
și trec din alb în negru;
ni se scurg
ca apa printre degete, prin sită...
... Neputincioși primim acest amurg.

Traducere DUȘAN PETROVICI

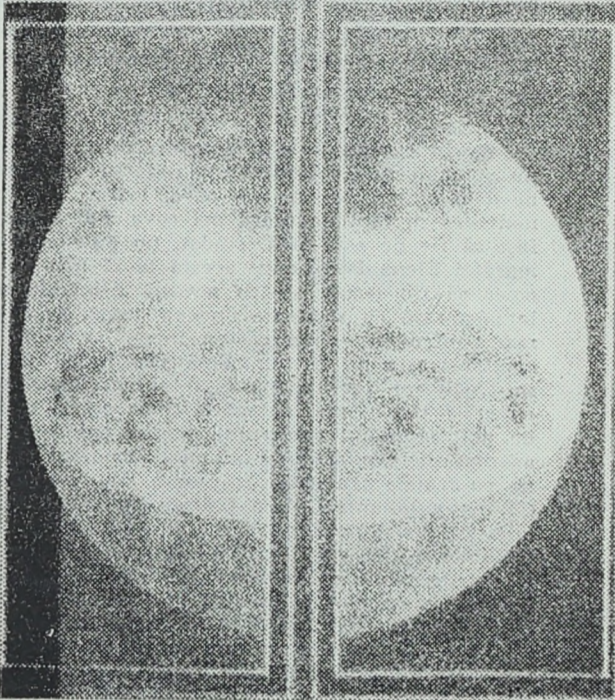
GEORGE DINU

(va urma)

Neizgonirea lui Amos

Cu o violentă lucidă răsucire spre propria-i împătimită, de a uita lumea căutând-o, și într-o vreme când umbrele săpate-n vîrsta încrederii noastre nerecitențe încă nu-și pierduseră conturile propensiunii de de înalt, Holderlin se întreba, inoculându-și poemele cu o letal vitală doză de zădărnice optimism: ... wo zu Dichter in dürftiger Zeit? Iată-ne, dar, acum, spunîndu-i-ne rostul: om — mit — semn — simbol sau Amos într-o cetate fermă de sine. Trecerea în cerc e un indemn sever, o austeritate dincolo de hazarduri, cum, deopotrivă, respirare acolo unde locuiește cerul, reînvierea fără de capăt cu înțelegibilul, umblet făcut pe genele creației. Drumul cercului va să poarte-n el încintul și melanholia începutului, urmele pașilor vizibili și ne — în anotimpul cereafas de semne prin lu-

HERONYMUS BOSCH — Crearea lumii

me, umbra genitivă cînd întreg universul — în armonie cu natura noastră de scormonitori, tulburată.

Și, iată, după ce, vreme, orientajă noastră era de-a fim cutezat încercuții de claustrate certitudinî, ne-a revărsat, în pe-ascunsele, mare, infricoșată, dornicia de-un altceva, de fost, de fiind poate pentru că în tremurul înfiorat cu care-și joacă apele-n adîncuri trufășul „cunos” stau încă ațitea, toate, plecările noastre. Neîndoiala, cum, așisdere, neorînduiala, vino-vășesc lunecarea de la dreptul șleau, stîngaci învoin-du-se a face necurăție simplitatea de aor, pentru să dea mîngîierii rănilor pe care nu le ave(am) pentru să scrie incerte ecuații de cumpătare unde s-au răsipit stările genuine codificărilor de preste an și vechile, fericițele icoane.

Și, iată, asupra de-alcîndva simbolului, năpada, acum, uimite-căzutălor semne ale credibilității noastre senin-neputințioase, nu că(ut)area mai cu supra-față de sensul în cele nes(u)pușe inteligenției — incapabilă, altmîntre, să-nchidă cu formule, irezistibilă, a-deziunea noastră în insul. Simbolul, căci de prezența lui cuvîne-se aici, doritori de știinde, să rostuum lumini de la stăruințele din vechie — oameni unde căutarea îi consuma și-i, deopotrivă, conserva realitatea secundă —, i-un tandem de nescată potențialitate și de benefică, trudnică întrebare, plonjare, astfel cum o abisală neliniște, a infinitului printre noi, semn de tensiune căruia nu-i putem arde nemăsura. Iar iscodirea, grea de întrebări, nu înfrîzîe să ne locuiească incertitudinile a uimire, știutele cască întotdeauna mai decît ele mari nestiutele, și mereu vocea lui Amos sună adevărată țîrziu, zoritu-n cetate l-amină, somnia mereu cuvîntele sale au mult-mafinal trupul.

Și iată-ne, dar, spunînd: omul sau coroana pierdută după tragerea peste sine a preapămîntescului — săgeată otrăvită, acesta, cu aparență de absolută trebuință, infestîndu-i, ea, mijlocitoarele de împlinire din chiar, acum, durata de începătură a lor. Cultură — cunoaștere — căutare sau deschiderea triadică a tentației la spațiul ascensional. Căutare dar, în mai puțin ei, cultura, care e însă o bucurioasă insomnie a roadelor din dincoace-le și dincolo-ul dezariștii lumii aceștia, lumină deviată și reîntemeiată asistînd-o, în perpetuu perfectibile dreptare de cunoaștere, pentru mediul secular. Întoarcere, așadar, de cu grabă, la cultura-căutare, pentru să îmbucurăm iar nea-asemănata lor laolaltă-facere, pentru să creștem într-o lucrare înaltă a micînd-încheierii. Iar îndărătul zicerii lui Amos, beznații, ochii-ne zidese, somnolatic, interna cetate, așa inofensivă.

De putem, prin urmare, să ne silim să cercăm, cu dreaptă judecată și-n delăuntru de cerc, a vorbi mai atinși de sensurile adîncului de căutare. Trîind prin firea la puțină de-a fi reîntemeiați, aici e întotdeauna acolo pentru a fi și aici, căutarea-cultură se face o vedere asupra obișnuinței vederii, nu ridicare timidă a vălului, căci refixare, reîntrupare întru, noua, timpul tradiției, la lume, adică la, ascensă și descoperită, buna ei orînduială, a de mult așezată. Și iată-ne,

dar, știind că trebuie să ne ferim și pentru ceea ce nu am cunoscut și făcut încă, de ne-om fi dezdormit după ațitea bucurate descoperiri, într-o murire de noi, fostii, năluțiți în temniul de proprii izvodiri, rămînînd doar cu spaima clevețită că natura nu ne-cape-n calendarul miinii noastre hotărîte s-o conducă. Vădit e, cu bună cuviință și după dreapta rînduire, că putem completa, amplifica, niciodată schimba potrivnicia de noi a verității, protecțivă, unînd, cerc, limbile de foc din punctul de obîrșie cu spuza capătului, a-celuiași, de adevăr neprecedat. Căci între sirguința de a hiperboliza ființa-i pentru a deveni propriu-i vis și între omilita scădere a urmelor sale, căzut atunci în restignirile de întrebare ale s(u)puterii, omul a schimbat bucuria primordială pe amăgitura din chiar cele mai îndrăznețe spații așezate de el la lume pentru acordul cu ea și cu sine-cuvîntul. Iar îndărătul spunerii lui Amos, starea de bucurie e licărișul în cetate, pașii descuții, cu sfială la fărădemarginite țării, trezia visîndă su policandru de adamant.

Nimic, însă, nimic nu trebuie să stingă temelul viselor de cer și de lumină, să pustiască, hrănindu-le oasele-n colivii, păsările zugrăvite de zbor, să piardă sămînța nutririi de pricina nesfirșitului, dorul neîndeajunse rătăcirii în inapoia norului învălțitor de înălțare a sensurilor în numai, alb, al lor ciude, nimic nu trebuie să ne oprească a trăi, cum spunea Klee, „deopotrivă cu morții și cu cei care nu s-au născut încă”. Frămîntătura minții-ne să primească, atunci, pe cît ni este îndăduit, de-mai-presusul nostru, toate acele care nice la gîndul nostru semne deosăbitoare de lume nu s-au suit, nice săvîrșitu-le-am în de aflat, ascunsă și descoperita, lumea, de noi. Ci m-a ajuns clipa să-nchei aicea, mai jos, cu iscălire, însemnarea asta de neîsemnătate despre neostenita omenească invrednicire de a sirgii turnarea mării într-o gropniță de pe înșși mării maluri, despre năzarnica noastră insetare de a uita întruna, întruna căutînd, implacabil-răspunsul augustin: Excelsior! S-ar cădea, așadeci, ca, nefrînte, realitățile asupra cărora trebuia să ne fim roștii odată să fie, cele vechi, și să rămîie în necircumscris, reiterat însă, căci mărturisit, propriu-le mister, iar cele noi, și ele omologhite, să le vedem într-un demult de și într-un peste-mulț în timp. De aceea, pentru cetate, starea de fiind a lui Amos este, în nesfirșită bătaia duratei, neizgonirea.

NICOLAE STOIA

Întoarcerea către sine

Omul este o ființă singulară în Univers. Mai mult decît prin Cogito, științe sacre aprinsă în hăul negru al instinctualității, el este în lume prin sentimentul eternității. Orice act uman, fie el de sorginte materială sau spirituală, este făcut ca să dureze. O tiranică și de neîmfrînt dorință de spungere peste veacuri a împins ființa omenească înspre creația spiritului. Mai presus de orice, omul este o ființă cunoscătoare, capabilă de nobila inutilitate a creației pentru creație. Iar un astfel de tăin este omul de cultură care consacrare. Spațiul făuritor (și făurit) de cultură este un cerc magic, în care se pătrunde cu trudă, drumul este presărat cu praguri și numai aleșii rezistă. Aceasta pentru că, spune M. Eliade, spațiul sacru este de fapt crearea unei lumi.

În spațiul pretențios al Cercului studențesc de Antropologie, se pătrunde, ca în mandala* școlilor tantrice, prin succesiunea infinită a cercurilor concentrice inițiatice. Și, ca orice inițiere, pașii primi se cer făcuți cu sfințenia pe care o presupune cercetarea tainei. Apropierea este înspre un teritoriu încercat de

Strassbourg — Portrete de profeți

frumuseși și ascunzîșuri nestiute. Ritualul, așisdere, nu te apropia de locul acesta; scoate-ți încălțămîntele din picioare căci locul pe care calci este un pămînt sfințit.

Etern este ogorul culturii. Căci participarea la actul cultural este organizarea haosului cosmic, este salvarea ternității noastre. Drumul adevărului pare intruvabil, și se aud parca, mereu vorbele profetului Osea: „De aceea, iată, îi voi astupa drumul cu spini, i-l voi astupa cu un zid, ca să nu-și mai aște cărările”.

Refuzînd urmarea căilor prin cultură spre esența lumii refuzăm eternitatea din noi. Devenim „devenire întru devenire”.

Cercul studențesc de Antropologie, se dorește spațiul consacrat în care sufletul se caută și se regăsește pe sine, prin infinitatea vechilor culturi. Este un drum pe care-l făurim împreună, sub semnul unui act nonbil, cum sună și vechiul indemn: „Desfeleni-ți-vă un ogor nou”.

Act nobil prin tîmăduirea spirituală pe care un astfel de drum o aduce. Căci, într-o existență stînd sub semnul schimbătorului, al prefacerilor și al perisabilității, vindecarea poate veni, așa cum Pitagora ne învăța, numai din suflet.

Fii bineveniți în perfecțiunea începătoare a Cercului. Fiecare nou gînd va fi potrivit are peste bolta cea înaltă a sufletului.

„Cine este înțeles, să ia seama la aceste lucruri! Cine este priceput, să le înțeleagă!”

GHEORGHE SECHEȘAN

Înlăuntrul cetății

Se obișnuia în Evul Mediu să se ridice, după apusul soarelui, podurile cele mari ale cetății în scrișnetele lanțurilor groase minuite de străjerii din turnuri. Odată cu fixarea pilonilor masivi în nișele anume construite, o adevărată ruptură avea loc între lumea largă de afară și cei rămași înăuntru să se bucure în tîhnă de roadele plăcute ale unei libertăți depline, chiar dacă, paradoxal, „închisă” între mari ziduri groase. Rostul acestora, pe lingă cel militar, era să conserve și să delimiteze ferm ritmurile esențiale umane ale cetății, de celelalte din afară, esențial cosmice. Și viața dintre ziduri se petrecea, în ciuda acestui divorț, în marea ei firească al cărui tumult susținut se centra în preajma pieței centrale — locul de întîlnire al celor mai felurite chipuri omenești. Tot acolo își duceau probabil veacul și vreo doi, trei saltimbaci cu scamatoriile lor, aduse din țările îndepărtate ale artelor sacre. Și tot acolo, la marile sărbători, erau reprezentate dramatic misterile cristice, cu decoruri aproape naturaliste, montate în pridvorul catedralei. Pentru spectacolele acestea neobișnuite se aduna întreg norodul de prin străduțele strîmte și de prin tavernele mărunte, curios să vadă pe viu desfășurările sintaxei liturgice.

În pragul serii se ridicau, așadar, podurile și lumea dintre ziduri se apăra de întunericul, decrepitudinea și declinul pe care-l aducea cu sine crepusculul. Dacă sfîrșitul zilei imita cosmic sfîrșitul vieții omenești, nu este mai puțin adevărat că răsăritul soarelui din ziua următoare aducea cu sine mîntuirea și învîiere. Tot așa viața omenești îi putea fi asigurată o postexistență perpetuă în marginile pretențioase și severe, ale lumii transcendentale. De aceea, pentru omul medieval, moartea sufletului înseamnă neantizarea completă și irevocabilă căci nu idei trebuiau semănate mai întii prin ogoarele pustii pe care le arăta din vechime cu mîna întinsă a lui Iol, ci înfăptuirea sufletice. Ideatică nudă, fiind oprinatoare și autarhică, trebuia mediată pentru ca omul să se poată bucura de libertatea negovăitoare și deplină a unei împliniri în toare cu fața spre absolut. Din aceste motive, hermeneutica marilor învățatori din școlile de la Alexandria, Antiohia și Capadocchia era de natură alegorică, sensul literal dovedindu-se cu totul inuman și eretic. Alegoria desface fațetele multiple ale rostirii drepte oferînd lumii deschideri binevoitoare, deși, în treacă fie spus, crește și ea pe un anumit schelet ideatic. Dintre toate semnele cerești doar cercul mai poate imita, în mod esențial, jocul acesta. De fapt, cercul își rîde mulțumit în sinea lui inatacabilă de pretențiile metafizice ale liniei drepte, ea însăși, în cele din urmă, o parte a marii rotiri universale pentru că dintr-o perspectivă paradigmatică profundă, amîndouă simbolurile se împacă bine și își răspund prin echivalențe măsurabile: tensiunea o creează doar nostalgia omenească a liniei drepte, a capătului deschis spre continuări ineputabile.

Cetatea medievală ambiționa să se închidă în sine, aidoma cercului, apărîndu-se așa de propriile-i neliniști metafizice, de fantome și arătări multiforme în stare să bruscheze prin marea lor cantitate de neprevăzut, derularea nesemnificativă și umilă a traiului în comun. Umanitatea înghesuită spațial își crează sieși sentimente stenice, întreținute de participarea unitară la împlinirea cîtorva idealuri comune. Unul dintre acestea este siguranța defensivă. De aceea seară de seară cetatea își ridică prudent podurile de peste șanțurile adînci cu apă. Străjerii își ocupă locul de pîndă în turnurile cu creneluri. Cei rămași peste noapte în afara zidurilor sint (sau pot fi) victimele ororilor nocturne, ale marilor furtuni demonice care bîntuie cetatea cealaltă, neagră, care înconjoară susținut binecuvîntarea liniștitoare a celor dintre ziduri. Lumea

DANIEL VIGHI

(Continuare în pag. 12)

CONSILIUL DE CONDUCERE

FRANCIS ALBERT, PETRU ANDEA, NIKOLAUS BERWANGER, VIOREL BOLDUREANU, TEODOR PULZA GHEORGHE CRISAN, GEORGE DINU, DAN DUBINA, MILOȘ GEORGEVICI, MIHAIL GLAJA, VIOREL MARINĂSA, STELA MIBEL, IOAN MORAR, CUCIAN NEGRUȚIU, VALERIU PANASIU, MARCEL SAMANȚA GHEORGHE SARCA, ALEXANDRU VAJDA, DANIEL VIGHI

ADRESA REDACȚIEI:

- Casa de cultură a studenților, bv. Tinereții nr. 9, cam. 03, tel. 1.49.07, 1.97.21, (ședințe: luni și joi, orele 20-22).
- Căminul 15 Complex, cam. 1, tel. 1.69.45.

HPARUL: I.P. „BANAT” TIMIȘOARA

COLECTIVUL DE REDACȚIE

IOAN BACALETE (redactor principal), CORNEL BOGDAN, VIOREL BOLDUREANU (secretar responsabil de redacție), DANIEL BUMB, GHEORGHE CRISAN (redactor șef), HELMUTH FRAUENDORFER, MIHAI JU-NEA, CONSTANTIN MARASCU, MIRCEA MOLDOVAN, IOAN MORAR (redactor șef-adjunct), MARCEL SAMANȚA (redactor șef-adjunct), GHEORGHE SECHEȘAN, DANIEL VIGHI. Fotoreporteri: MICHAEL KOZAR și IOSIF BERWANGER.